Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

...эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...ай 1921 оной ...н 21-һээ гарана | № 79 (13703) | 1972 оной апрелиин 4, вторник | Сэн 2 мүнгэн

МАРТ 25 Газар һайжаруулха габшагай хоёр һара МАЙ 25

...ряалан, саб- ...ан дээрээ ... шэбхэ ...р гаргаха. ● Минеральна ...жүүлгэ тарааха хүдэлмэ- ...захалха. ● Бүлүүр стан- ...уудые хэрэглэжэ, һайрам ...ожо, газараа уһалха. ...йжаруулагдаһан бэлшээ- ... хорёолхо, үтэгжүүлхэ, ...ха.

...ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭХИЛЭЭ

...н. (Телефоноор абта- ...ай Санагын совхозой ... сабшалан ба та- ...йжаруулха габшагай ... эмхитэй һайнаар ... үе соо эндэхи ажал- ...ан дээрэ хамтадаа ... наг шэбхэ гаргаха, ...сабшалан үтэгжүүлхэ, ...сабшалан шулуу, мо- ...рлэхэ, 400 гаран гек- ... ба сабшалангай га- ... станциин хүсөөр ...бтэй. Тиихэдэ 15 ни ...тэй хашаа барихаар ...

... хоёр һарын эхилэм- ...елиоративна отрядай ...малай фермэ, гүүртэ- ...дэлмэрилэгшэдтэ түс- ... зохёогдожо үгтөө. ... сонь хэхэ ажа- ... таба-табан хоно- ...агданхай юм.

... лугомелиоратив- ...идхэгдээ. Тэрэнние ...евич Бадмаев хү- ... Отрядта хамтадаа 25 ..., 6 трактор ба бусад

техникэ даалгагданхай. Сабшалан һайжаруулха ажалда совхозой мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Сабшалангай ургаса һайжаруулха талаар эхилһэн габшагай хоёр һарын түрүүшын табан хоногой дүнгүүд гаргагдаба. Энэ дүнгүүдынь һайн байгаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Оройдоол табан хоногой турша соо сабшалан дээрэ 840 тонно наг шэбхэ гаргагдаба. Тэрэнэй 590 тонноонь отрядай хүсөөр гаргагдаһан байха юм. Тиихэдэ Булаг гэжэ газартахи 10 гектар сабшаланда үтэгжүүлгэ хэгдэһэн, 1300 хэһэг һургаар отологдожо бэлэдхэгдээ. Үшөө 3,5 километр утатай хорёо шэнээр баригдаһан байна.

Ажал хүдэлмэридөө оролдосотойгоор хандажа, һайн үрэ дүн туйладаг ажалшад олон. Нэн түрүүлэн лугомелиоративна отрядай гэшүүд-трактористнар Дашанима Бабалаев, Дымбрыл Доржиев гэгшэдэй бүтээсэ ехэтэй ажалые онсолон тэмдэглэмээр.

Д. ДАШИЕВ.

ОВОЩ УРГУУЛГАДА ЭРТЭЭНҺЭЭ БЭЛДЭНЭ

Овощ һайнаар ургуулхын тула рассада саг соонь тариха, тэрэнээ зүбөөр харууһалха гээшэ тон шухала гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Жэлһээ жэлдэ овощой баян ургаса абадаг Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой огородшон мүнөө рассада тарихаар түлэг бэлдэжэ байнхай.

Колхозой механизаторнууд парнигта хэрэгтэй 4 мянга гаран тонно наг шэбхэ зөөнхэй. Энэ хүдэлмэридэ тэргэтэй 7-8 трактор ябана.

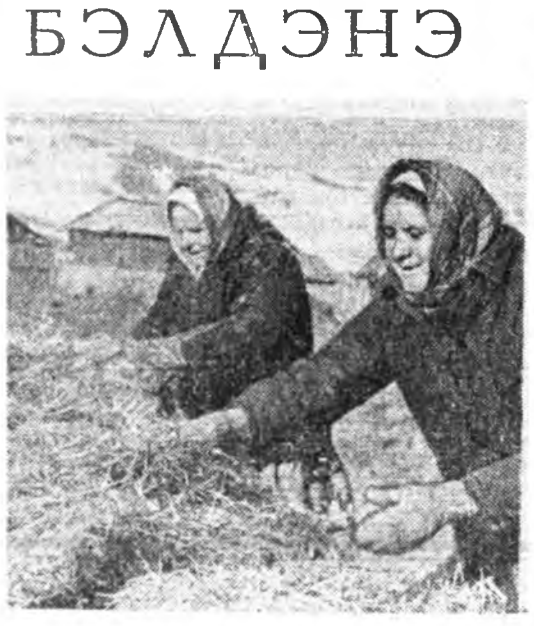
Овощ тариха үрэһэ хүрэнгэ хүсэд хүрэхөөр абтаа. Эдэнэр түрүүшынхеэ капустын элитнэ үрэһэ абаһан байна.

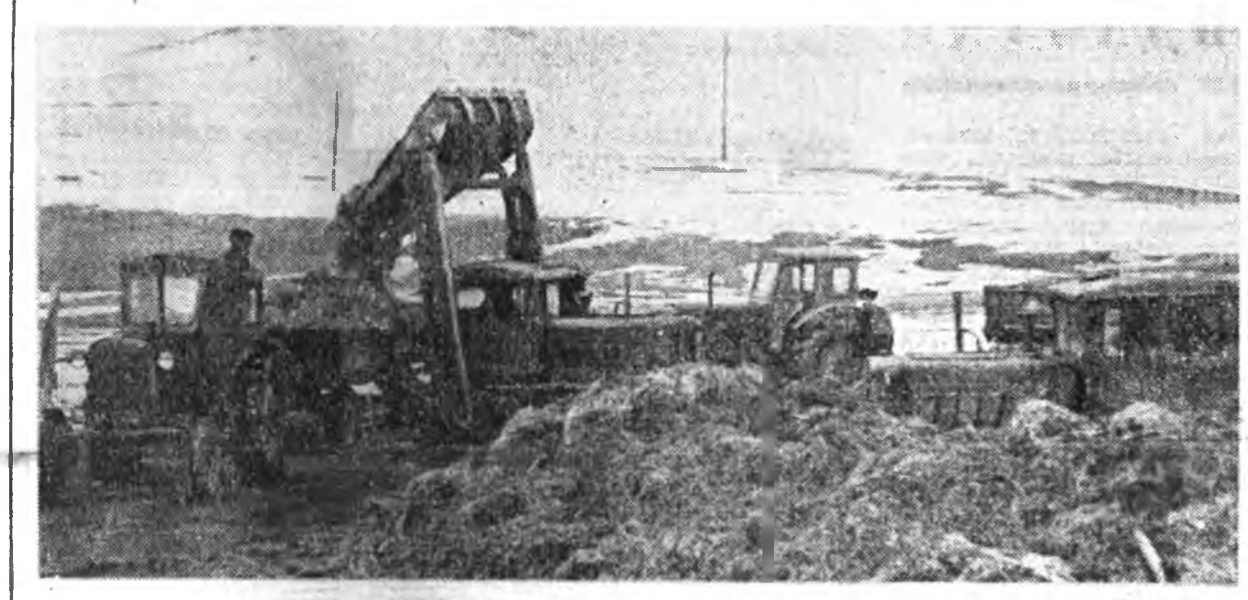
— Саашадаа капустын «стахановка» сортын элитнэ үрэһэ ургуулжа абадаг болохобди,—гэжэ колхозой агроном — овощ уруулагша Ефимия Яковлевна Рыжакова мэдүүлбэ.

Колхозой огородшон П. И. Горбатых гэгшын хүтэлбэреэр Красноярска областиин түрүүшүүлэй жэшээгээр нойтон һолоомо зузаанаар парнигта хэжэ, газараа халааха арга түрүүшынхеэ хэрэглэхээр бэлдэнэ. Зүүн таладань — тэрэнэй туһалагша П. А. Горбатых (1-дэхи зураг).

Парнигта орохо наг шэбхэ оньһон аргаар ашагдана, трактораар зөөгдэнэ, мүн лэ оньһон аргаар буулгагдана. Энэ хүдэлмэрие тракторист Захар Назарович Алексеев хүтэлбэрилнэ. (2-дохи зураг).

З. ВЕСНИНАГАЙ фототекст.

...ТАЙГААР

...лын таряашад габ- ... һарын туршада та- ...алан һайжаруулха ... эмхи гуримтайгаар ... оролдоно. Энэ ху- ...ымнай луговодууд ...сабшалан, 1.354 гек- ... уһалха юм. Һуга ... 2.400 тонно наг ... тонно минеральна ...аргаха. Энэ шухала ...болзортонь дүүргэхын ...ээр, 5 трактор табиг- ... манда 160 гектар ...йжаруулагдаһан бэл- ...гдэжэ байна. Улаан- ... гэжэ газарта нимэ ...эрие хорёолхо хү- ...ээр ябуулагдана.

И. ПАВЛОВ,
...Вэшүүрэй аймагай ...ай нэрэмжэтэ ... главна агроном.

ҮДХЭН НОГООН ДОЛГИЛХОЛ

Үбһэ ногооной бараг һайн ургаса абаһанай ашаар манай Худанай совхоз республика соогоо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хоёр жэл удаагаар түрүү һуури эзэлээд, мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

Энэ амжалтаяа улам арьбадхажа, сабшалангай ургасые үшөө һайса дээшэлүүлхэ, адууһа малдаа бардам хүрэхэ бүдүүн тэжээл бэлэдхэдэг болохын тула байгша ондошье тэндээ баһал ехэ хүдэлмэри хэхэбди.

Газар һайжаруулха габшагай хүдэлмэриин хоёр һарын сонсхогдоһон түрүүшын үдэрһөө эхилжэ совхозой луговодууд, оньһожоруулагдаһан отрядай механизаторнууд сабшаландаа эмхитэйгээр гараа.

Нэн түрүүн олон жэлэй ногоо тариһан, һайжаруулагдаһан сабшалан дээрэ нэмэлтэ тэжээл болгон минеральна үтэгжүүлгэ тараажа эхилбэ. Отрядай трактористнар Ислам Фатыков, Гунга Жимбеев, Нимбу Санжижапов гэгшэд «РУМ-3» түхэлэй машинаар үсөөхэн хоног соо Бухата, Жэбхээһэн, Обоо-Добо гэхэ мэтэ газарай сабшалан дээрэ мочевинэ, суперфосфат тараагаа. Бүхыдөө 300 гектар газарай га бүридэ 3 центнер үтэгжүүлгэ гаргагдаба.

Мүнөө жэлдэ 200 тонно минеральна үтэгжүүлгэ абанхайбди. Тэрэнээ гол түлэб сабшалан дээрээ тараахабди. Тингэжэ 3 мянга гаран гектар сабшалан үтэгжүүлэгдэхэ байна. Энэмнай үбһэ ногооной ургасые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ горитойхон туһа нэмэри боложо үгэхэ ёһотой.

Тэрэшэлэн трактористнар Юрөөлтэ Дондоков, Данзан Цыренов гэгшэд Могсохондо хонидой хашаагай шэбхэ сэбэрлэжэ, сабшалан дээрэ зөөжэ байнхай. Энэ хоёр һарын туршада бүхыдөө таба мянга гаран тонно шэбхэ сабшалан, һайжаруулагдаһан бэлшээри дээрэ гаргагдаха юм.

Совхозой 29 луговодууд баһал сабшаландаа гараһаар үнинэй. Даажа абаһан газарһаа жэл бүри үбһэ ногоо ехээр ургуулжа абадаг түрүү луговодууд Цыбик Дамдинов, Степан Линейцев, Цырен-Даша Жаргалов гэгшэд Могсохон, Үлзытэ, Хуурай гэжэ газарнуудай сабшалан дээрэ хамта 130 мянган кубометр тошо халяагаа. Мүнөө тэдэнэр сабшалангаа модо, шулууһаа сэбэрлэжэ, һубаг ханаабуудаа заһажа байна.

Габшагай хүдэлмэриин хоёр һарын үедэ Сагаан-Нуурай хэдэн зуун гектар сабшалан хорёологдохо юм. Эдэ үдэрнүүдтэ посхоод бариха һургаагынь шэрэгдэжэ, бэлдэгдэжэ байна. Мүн энэ үе соо 200 гектар муу ургасатай сабшалан хахалагдажа элдүүрилэгдээд, ногоо тарихаар бэлдэгдэхэ болоно. Тиихэдэ нёдондо намартаа хахалжа бэлдэһэн 250 гектар газарта мүнөө хабартаа олон жэлэй ногоо тарижа, һайжаруулагдаһан сабшалан болгохомнай. Баһал энэ жэлдэ 500 гектар сабшалан ундалуулха Сулхарын уһалуурнии хаалта, һубаг ханааб баригдажа дүүрээд, ашаглалгада оруулагдаха юм.

Тингэжэ бүхы сабшалангаймнай ехэнхи хубинь уһалагдадаг боложо, ямаршье уларилтай жэлдэ тогтууритай һайн ургаса абаха арга боломжо бии болохонь.

Ц-Д. ЛОДОЕВ,
Хэжэнгын аймагай Худанай совхозой директор.

МОНГОЛОЙ УРАН ЗОХЕОЛШОД СССР-эй 50 ЖЭЛЭЙ ОЙДО БЭЛДЭНЭ

УЛААН-БААТАР. ТАСС-ай корр. К. Болдохонов дамжуулба: Монголой уран зохёолшод СССР-эй 50 жэлэй ойдо үргэн далайсатай бэлэдхэл хэжэ байна. «Соведүүдэй орон тухай монгол уран зохёолшодой һанал бодол» гэһэн гаршаг энэ алдарта ойдо зорюулан хэблэлдэ бэлдэгдэжэ байһан рассказуудай, очеркнуудай, шүлэгүүдэй, публицистическэ статьянуудай суглуулбарида үгтөө.

Монголой олохон уран зохёолшод шэнэ зохёолнууд соогоо манай хоёр арадай аха дүүгэй хани барисаанай, эбдэршэгүй дайшалхы нүхэсэлэй темэ харуулна. МНР-эй, СССР-эй арадуудай хани барисаае толотомо тодоор харуулһан Ж. Лодойн роман, П. Бадарчын туужа, Ч. Лхамсурунай бүлэгүүдэй суглуулбари, Д. Пурэвдоржын поэмэ ба бусад зохёолнууд байгша ондо хэблэгдэн гараха.

Монгол уран зохёолшод, оршуулагшад, хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэд ороной классическа зохёолнуудтай, мүнөө үеын совет литературатай уншагшадаа танилсуулха юм.

КПФ-гэй XVI СЪЕЗД ХҮДЭЛМЭРЕЭ ДҮҮРГЭБЭ

ХЕЛЬСИНКИ. ТАСС-ай корреспондентнүүд Л. Соляков, Э. Кинс нигэжэ дамжуулба: Финляндиин Коммунис партиин XVI съезд апрелиин 2-то хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Финляндиин 50 мянган коммунистнуудые түлөөлһэн 500 шахуу делегат тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадалсаа. 17 ороной аха дүү коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай делегацинууд, тэрэ тоодо КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн А. Я. Пельше түрүүтэй КПСС-эй делегаци съездын хүдэлмэридэ хабаадалсаһан 800 айлшадай дунда бии байба.

КПФ-гэй ЦК-гай тоосоото элидхэл, «КПФ-гэй нэгэдэл бэхижүүлхэ ба үргэн олониитэһээ бүридэдэг үндэһэ һууриень улам үргэдхэхэ тухай» элидхэл, «Финляндиин Коммунис партиин ойрын сагта бэелүүлхэ зорилгонууд» гэһэн политическэ документые делегадууд гурбан үдэрэй туршада зүбшэн хэлсээ.

КПФ-гэй Түрүүлэгшэ А. Сааринен съезд дээрэ түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ.

Съезд «КПФ-гэй нэгэдэл бэхижүүлхэ ба үргэн олониитэһээ бүридэдэг үндэһэ һууриень улам үргэдхэхэ тухай» тогтоол баталан абаһан байна.

Съезд «Финляндиин Коммунис партиин ойрын сагта бэелүүлхэ зорилгонууд» гэһэн политическэ документ һайшаагаад, дотоодын политическэ байдал тухай тогтоол, мүн «Эб найрамдалай, арадуудай аюулгүй байдалай түлөө» гэһэн мэдүүлгэ баталан абаа.

Партиин хүтэлбэрилхы зургаанууд түгэсхэлэй заседани дээрэ һунгагдаба.

Аарне Сааринен — дахинаа КПФ-гэй Түрүүлэгшээр, Тайсто Синисало, Олави Хяннинен — вице-түрүүлэгшэнэрээр, Арво Аалто Генеральна секретаряар һунгагдаа. Партиин үмэнэ ехэ габьяатай байһанайнгаа түлөө Вилле Песси, Хертта Куусинен КПФ-гэй хүндэтэ түрүүлэгшэнэрээр һунгагдаба.

Эрэлхэг зоригто американ патриот эхэнэр, США-гай Компартиин ЦК-гай гэшүүн Анджела Дэвистэй һанал нэгэтэй байһанаа мэдүүлһэн телеграмма съезд эльгээбэ.

Хабарай тарилгаяа — дүрбэн үдэрэй турша соо

ЧЕРВОНЦЫ. (ТАСС-ай корр). Кицманска районой таряашад 18 мянган га талмайда шииг нойто тогтоохо хүдэлмэреэ сройдоол үдэр хахадай туршада дүүргэһэн байна. Тэдэ ешмээн, горох, хабар эртэ таригдадаг ургамалнуудые дүрбэн үдэр соо тариһан байха юм. Агрегадуудые түхэреэн сүүдхыь туршада хүдэлгэһэнһөө энэ амжалта туйлагдаа.

Кицманска районой һүүлээр Буковиныи ойто-талата бусад районууд хабарайнгаа тарилга дүүргэбэ.

„Эхэ-Герой" гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгобо

Арба, мүн дээшэшье үхибүүдые түрэжэ хүмүүжүүлһэн эхэнүүдтэ «Эхэ-Герой» гэһэн орден, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй грамотануудые барилгатайгаар «Эхэ-Герой» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1972 оной мартын 31-дэ Указ гаргаба.

Буряадай АССР-һээ:

Балданова Сыпил Бандыновнада — Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүн.

Батуева Самасо Лапуевнада — гэрэй эзэн эхэнэр, Хурамхаанай аймагай Хара-Модон тосхон.

Батуева Тогошо Занданбалаевнада — гэрэй эзэн эхэнэр, Захааминай аймагай Бүргэ тосхон.

Гребнева Луиза Георгиевнада — гэрэй эзэн эхэнэр, Загарайн аймаг.

Дамбаева Санжи-Ханда Жалсановнада — гэрэй эзэн эхэнэр, Яруунын аймагай Гүндэ тосхон.

Дараева Нима-Ханда Жамбаловнада — гэрэй эзэн эхэнэр, Улаан-Үдын аймагай Доодо-Ивалга тосхон.

Евдокимова Надежда Сергеевнада — гэрэй эзэн эхэнэр, Яруунын аймагай Нарһата тосхон.

Норбожамсуева Долгор Садбоевнада — гэрэй эзэн эхэнэр, Яруунын аймагай Иисэнгэ тосхон.

Ринчинова Цырема Раднаевнада — гэрэй эзэн эхэнэр, Хурамхаанай аймагай Улюнхан тосхон.

Скопина Клавдия Ивановнада — хүдэлмэрилэгшэ, Баунтын аймаг.

Сухоева Сэсэг Бадмаевнада — Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой хүдэлмэришэн.

Цыденжапова Цыренжап Цыдыповнада — Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүн.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ БАРИЛГАНУУД

ФОТОРЕПОРТАЖ

ҺҮҮЛШЫН АРМАГ ХАБСАРГАГДАБА

... оной октябриин 28-да ...дай түмэр хэрэгсэлнүү- ... шэнэ заводой һуури ...дэ табигдажа эхилээ ...рэ гэһээр хоёр жэл ха-..., Барилга-хабсаралгын ... поездын хүдэлмэришэд ...р соо ямар ехэ ажал ...эбэ! 70 мянган дүр-...метр талмай эзэлһэн томо ...корпус хараалһан бол-...о барижа дүүргэбэ. Хэ-...дөө хүрэхын тула ба-... һала оролдожо, эдэбхи ...ээр хүдэлөө. Эдэнэр ... мүрысөө үргэнөөр дэл-..., барилгын олон ондоо ...шудална, шэнэ онол ар-... Жэшээлхэдэ, Влади-...новай даадаг бригадын ...шэд табан жэлэйнгээ ... дүрбэн жэл соо дүүргэхэ ...циалис уялга абаһан юм.

... 31-нэй үдэр юрын үдэр ...баба. Энэ үдэр заводой ... армаг хабсаргагдаһан ... Эгээл һүүлшын 489-...татай армаг баяр ёһоло-... байдалда хабсаргагда-

... 4 час 30 минута. Хүдэлмэришэд ажалаа дүүргээд, хабсаралгын эгээл һүүлшын ажалай хэгдэжэ байһан газарта сугларбад. Бултанай шэг шарай согтой хүхюунүүд, баяр зугаатайнууд. Заводой барилгада хабаадалсадаг 300 хүдэлмэришэд булта шахуу сугларба. 36 метр утатай томо армаг кранай гоходо шагтагалагданхай. Тэрээндэ үлгэгдэһэн Улаан тугхан намилзана. Ирагуу хүгжэм зэдэлнэ.

Заводой түрүүшын ээлжээн барилгашадай, энэ жэлэй һайндэртэ ашаглалгада тушаагдаха ёһотой. Тиимэһээ барилгашад үдэр бүри улам эршэмтэйгээр ажаллана.

Барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын начальник Геннадий Фёдорович Бугаев автомашинын кузов дээрэ тодхогдоһон микрофондо дүтэлжэ:

— Барилгашад! Таанадые ажалай үшөө нэгэ илалтаар амаршалнаб! Һүүлшын армаг хабсаргахамнай гээшэ. Саашадаа үшөөл эдэбхитэйгээр ажаллажа, байгша оной туршада түе заводоо ашаглалгада тушаахал байхабди,—гэжэ хэлэхэдэнь, хүдэлмэришэд альга ташан харюусаба.

Удаань заводой түрүүшын корпусой армаг хабсаргалсаһан барилгашан Геннадий Георгиевич Засухин үгэ хэлэбэ:

— Иимэ томо заводой барилга хэхэ харюусалгатай хүдэлмэри бидэндэ даалгагдаа. Түрүүшын хүдэлмэри хэжэ байхадаа иимэ томо предприятиин эндэ бодхоогдохо байһые хүсэд ойлгодоггүй бэлэйб. Олон хүнэй оролдосотой ажалай аша үрэ ехэ байна. Эндэ сугларһан хүдэлмэришэд заводой барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, табан жэлэй дүүргэлтэдэ хубитаяа оруулалсана. Бидэнэр хараалһан болзор соонь заводойнгоо барилга дүүргэхэ ёһотойбди.

Михаил Яковлевич Львовой даадаг бригада заводой һуурида түрүүшын бетон шудхалсаһан байха юм. Эдэнэр хоёр жэл хахад соо 5 мянган кубометр шудхалаа хээ. Хамаг хүдэлмэринь һайн шанартайгаар тушаагдана.

Барилга-хабсаралгын 4-дэхи участогай начальник Евгений Аксентьевич Тарасюгай микрофондо дүтэлхэдэ, абяа шэмээгүй болошобо. Хүдэлмэришэд хүтэлбэрилэгшынгөө үгэ бүхэниие ехэ анхаралтайгаар шагнана.

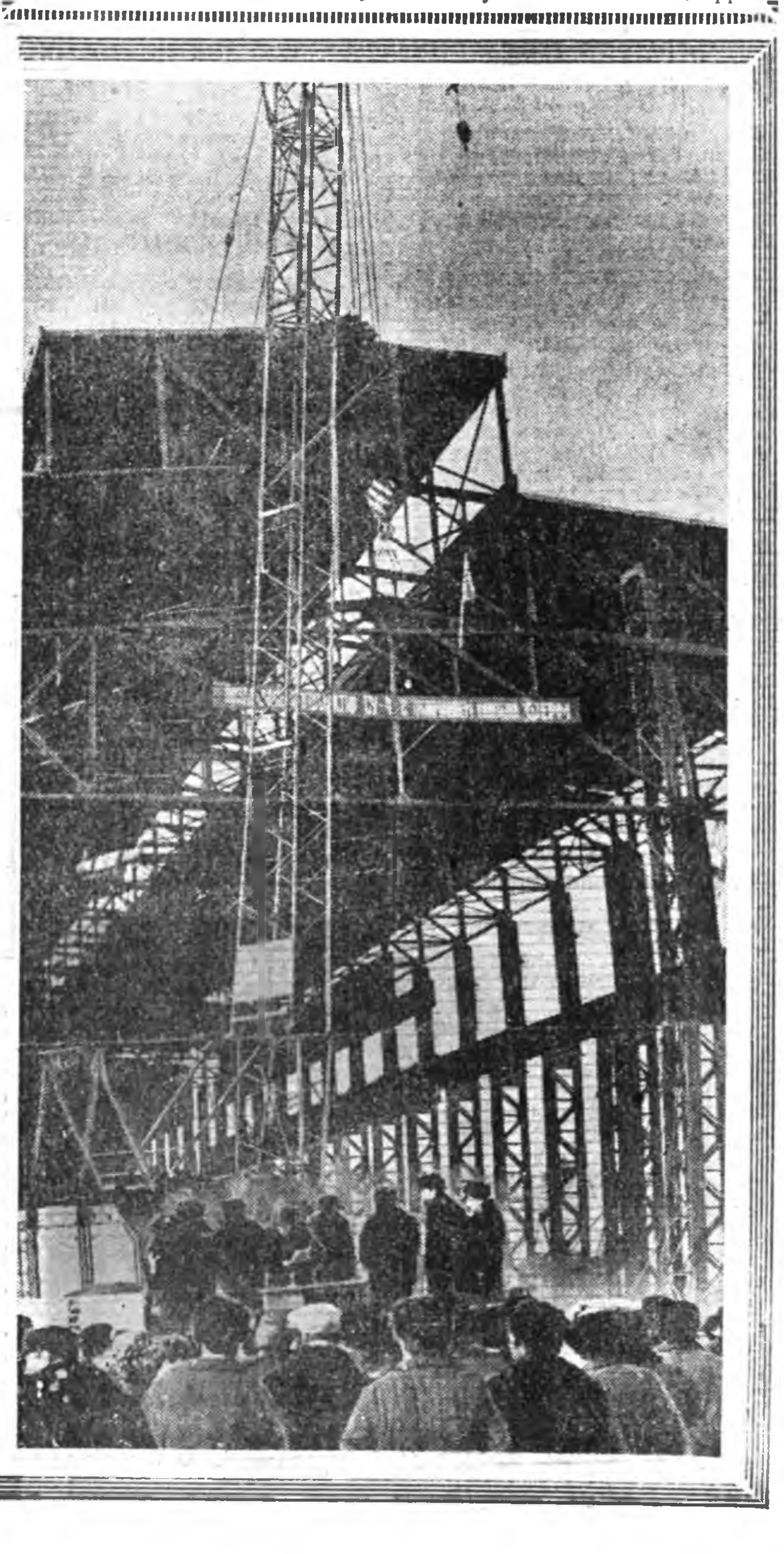
— Манай барилгашад-хабсаргагшад горитойхон амжалта туйлаба гээшэ. 14,5 мянган тонно түмэр хабсаргажа, заводой түрүүшын корпусой барилга дүүрэбэ. Ажалай илалтын түлөө тэмсэлдэ нүхэд Иваньков, Львов, Федоренко гэгшэдэй даадаг бригаданууд түрүүлжэ гараба. Манай барилгашадай урда хүндэтэй зорилго табигданхай, үшөө нэгэ хэды сагай үнгэрхэлөөр бидэнэй гараар бодхоогдоһон энэ заводой продукци оронноймнай олон заха хизаарнуудта эльгээгдэжэ эхилхэ байна.

Заводой түрүүшын тулга табилсаһан барилгашад Александр Панфилов, Геннадий Засухин, Александр Терентьев гэгшэдтэ эгээл һүүлшын 489-дэхи армаг хабсаргахыень даалгагдаһан байба. Эдэнэр хорин табан метр үндэртэ гаранхайнууд. Кран жолоодогшо Валерий Калянов һайндэрэйхеэр хубсаланхай. Томо гэгшын, армаг аалиханаар дээшэнь үргэжэ захалба. «Заводой гол корпус хабсаргаһан 4-дэхи участогай барилгашадые амжалтаарнь амаршалнабди» гэһэн уряа-плакат энэ армагтань бүхэлөөтэй. Метр метрээр тэрэ дээшээ үргэгдэжэл байна.

Уданшьгүй һүүлшын армаг табигдаха газартаа табигдажа, хүдэлмэришэд «ура» хашхаралданад. Тэдэнэр омог баяртайнууд. Нигэжэ Улаан-Үдэ хотодомнай үшөө нэгэ заводой ашаглалгада үгтэхэнь ойртобо гээшэ.

Заводой барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан хүдэлмэришэдтэ мүнгэн шан барюулагдажа эхилбэ. Барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын профсоюзай организациин түрүүлэгшэ Николай Петрович Щербаков ажалай түрүүшүүлэй нэрэ дуудаба. Барилгашад-хабсарагшад Аркадий Тодоев, Иннокентий Бурлаков, Анатолий Калянов, Михаил Львов гэгшэд, бүхыдөө хорин хүдэлмэришэд мүнгэн шангаар урмашуулагдаба.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүүргэнүүдэй хэрэгсэл бүтээхэ заводой корпусой барилгын дэргэдэ хүдэлмэришэдэй митинг боложо байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЗАЛУУ КОММУНИСТ

КПСС-эй райкомуудhаа мэдээсэнэ

МАЛ АЖАЛДА— ГОЛ АНХАРАЛ

Аймагай хүдөө ажахын гол hалбари болохо мал ажал юhэдэхи табан жэлэй туршада нилээд хүгжэхэ хараатай. 1970 оной байдалтай жэшэн сасуулхада, табан жэлэй эсэстэ мяха абалга 25 процент, hү—28 процент, ноохо—48,6 процент ургаха зэргэтэй. Иимэ үрэ дүн бүхы аймагаараа туйлахын тулада үнеэн бүриhөө жэл соо 2200—2500 килограмм hү hаадаг болохо, бэлэдхэлдэ тушааhан үхэр дунда зэргээр 450—400 килограмм, хониной—40—42 килограмм, гахайн—100—100 килограмм татаха ёhотой. Тиихэдэ хонин бүриhөө 3,5 килограмм хүрэтэр ноохо хайшалжа абаха хэрэгтэй. Энэ зорилгодо хүрөө хадаа табан жэлэй түсэб ядамаргүй дүүргэхэ арга олдохо байна.

Теэд эгээ мүнөө аймагай колхоз, совхозуудай мал ажалай байдал ямар байнаб? Дээрэ табигдаhан зорилгонуудые бэелүүлхын тула юу хэхэ, ямар хэмжээ абаха хэрэгтэйб? Энэ хэсүүшье, харюусалгатайшье асуудал. Тиимэhээ аймагай колхоз, совхозуудай мал үсхэбэрилгын ба малай үүлтэрэй мүнөө үеын байдал тухай, саашадаа энэ хэрэг улам hайжаруулха хэмжээнүүд тухай асуудал КПСС-эй Загарайн райкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Тус асуудалаар пленум дээрэ элидхэл хэhэн аймагай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Д. С. Санжимитыпов мал ажалай мүнөөнэй байдалые, энэ hалбари эрхилэлгэдэ ушардаг дутагдалнуудые гүнзэгыгөөр тодорхойлон харуулжа шадаа. Хэрбээ энэл янзаараа мал ажалаа эрхилээ хадаа урагшаа холо алхажа шадахагүй байhанаа али олон жэшээнүүдээр баримталан харуулба. Ниитын адуу малhaa ашаг шэмэ багаар абадаг байhаар. Мяха, hү, ноохо абалга мүнөө үеын эрилтэдэ яашье зохиногүй. Энээнэй гол шалтагааниинь эли. Үбhөөр болон бусад тэжээлээр ниитынгээ мал хүсэд хангажа шаданагүй, малай үдэсэ аалин, үүлтэрынь муу. Мал гарзална, эхэ мал олоороо hубайрна, түлжүүлгэ ба шахан таргалуулга хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ бшуу. Ажахынуудта мал ажалдахи хүндэ хүшэр ажал үргэлжэдэнь оньhожоруулха хэрэг гээгдэлдэ оронхой.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ 13 хүн хабаадалсаа. Тэдэнэй дунда XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой главна зоотехник Т. С. Антипов, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь А. В. Ишигенов, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой hаалишан Е. М. Летяева, Эрхирэгэй совхозой МТФ-е даагша Н. В. Чумаков болон бусад бии. Пленум дээрэ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Е. Н. Скубаренко үгэ хэлэhэн байна.

Д. ДАШИЦЫРЕНОВ,
КПСС-эй райкомой таhагые даагша.

hонирхолтой семинар

hаяхан КПСС-эй Улаан-Үдын райком болон аймгүйсэдкомой эмхидхэhэн хүдөө ажахын университедэй, хүдөө ажахын hургуулиин ээлжээтэ хэшээлнүүд үнгэрөө.

Эдэ хэшээлнүүдтэ Ивалгын туршалгын станциин эрдэмтэд, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин главна мэргэжэлтэд лекци хэhэн байна.

Колхоз, совхозуудай агрономуудай урда Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин эрдэмтэ Г. А. Мункин «Бог ногоо, ургамалай үбшэ усадхаха тухай» асуудалаар лекци уншаа. Мүн энэ станциин эрдэмтэ Ц. О. Галсанов «Республика дотор тэжээл элбэгээр абаха арга боломжонууд» гэhэн элидхэл хээ.

Зооветеринарна мэргэжэлтэдэй урда гүрэнэй племстанциин главна зоотехник нүхэр Сафонов, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин главна ветврач А. П. Телешев гэгшэд элидхэл хэhэн байна.

Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ «Ажал тухай хуулинууд» гэhэн аймагай прокурор Ю. Б. Цыренжапов хэжэ, шагнагшадые hонирхуулаа.

Н. ХАЗАГАЕВ.

Партиин XXIV съезд юhэдэхи табан жэлэй туршада партиингаа, мүн арадай бэелүүлхэ зорилгонуудые тодорхойлоод, политическэ хараа шугамыень элирхэйлэн зохёоhон юм. Партиин зэргэнүүдые эмхидхэлэйнь, үзэл сурталайнь талаар саашадань бэхижүүлхэ асуудалда съезд ехэ анхарал хандуулаа. Энэ зорилго дүүргэхын тула партида орохо хүнүүдтэ шанга эрилтэ табиха, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ талаар саг үргэлжэ хүдэлмэри хэхэ шухала байна. Партиин гэшүүндэ абалгые саашадань hайжаруулха асуудалда парти гол анхаралаа хандуулха зэргэтэй гэжэ съезд дахинаа тэмдэглээ hэн.

Улаан-Үдын Железнодорожно районой партийна организацинууд, КПСС-эй райком болон парткомууд съездын заабари дүүргэлтэ болгон, хүнүүдые партида шэлэн абалгада улам харюусалгатайгаар хандадаг. КПСС-эй зэргэдэ орогшодой политическэ, моральна, ажалайнь шэнжэ шанарые hайса харадаг болоhон байна.

1971 оной туршада район соо партиин гэшүүндэ кандидадуудаар абтагшадай 65 процентнь хүдэлмэришэд, 51 процентнь комсомолшууд байгаа. Байгша оной нэгэдэхи кварталда партиин гэшүүндэ кандидадаар абтагшадай 68 процентнь хүдэлмэришэд болоно. Партиин гэшүүндэ кандидадуудаар абтагшадай хахадhаа олонхинь комсомолоор дамжан орохон байна. Партида орогшодой юрэнхы эрдэмынь нилээд дээшэлэнхэй. Тэдээнэй 80 процентнь дээдэ, хүсэд бэшэ дээдэ гү, али дунда эрдэмтэй. Тэдэнэр булта институт болон техникумүүдтэ, марксизм-ленинизмын университедтэ, партийна, комсомолой hуралсалнуудта хабаадуулагдана.

Манай райондо залуу коммунистнуудай, партиин гэшүүндэ кандидадуудай дунда хэгдэхэ хүдэлмэри гуримшуулагданхай. КПСС-эй гэшүүндэ кандидадуудта зорюулан, райкомой дэргэдэ залуу коммунистнуудай hургуули эмхидхэгдээд, табадахи жэлээ хүдэлнэ. Дурсагдаhан hургуулида энэ жэлэй туршада партиин гэшүүнэй 60 гаран кандидат hуралсана. hургуулидахи хэшээлнүүд hарадаа нэгэ дахин, хүдэлмэриин hүүлээр час хахад — хоёр часай турша соо үнгэргэгдэнэ. Программань райкомой бюро дээрэ баталагдажа, тэрэнь жэл соо хүсэндөө байхаар хараалагданхай.

Кандидат бүхэн партиин гэшүүндэ ороторoo бүхы лекцинүүдые шагнаха аргатай байдаг. Партиин Устав, программын асуудалнуудаар хэдэн хэшээл залуу коммунистнуудай дунда үнгэргэгдэдэг. Хэрбээ зарим хүнэй ээлжээтэ хэшээлнүүдтээ элдэб шалтагаанаар байха аргагүй байгаа hаань, лекцинүүдээ дабтажа уншадаг байнабди.

Партиин райкомой секретарьнар, таhагые даагшанар болон инструкторнууд залуу коммунистнуудай урда лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг юм. Байгша оной туршада энэ hургуулида 3 хэшээл үнгэргэгдэhэн байна. КПСС-эй Устав партиин эмхидхэлэй ленинскэ ёho гурим, партида орохо гурим, кандидадай стаж гаралга, партиин гэшүүндэ байлгын ленинскэ ёho гуримууд, коммунистнуудай эрхэ болон уялганууд, «Демократическа централизм—партиин эмхидхэлэй ёho гурим» гэhэн темээр хэшээл апрель hарада үнгэргэгдэхэ юм.

«КПСС-эй XXIV съезд коммунизм байгуулгада партиин үүргын дээшэлhэн тушаа», «Партийна эхин организаци—партиин үндэhэ hуури мүн», «Партиин хүтэлбэрилхы органууд», «Уставай эрилтэнүүдые дүүргэлгээр залуу коммунистнуудай зорилгонууд» гэхэ мэтэ темэнүүдээр хэшээлнүүд жэлэй турша соо үнгэргэгдэхөөр хараалагдана. Партиин Устав болон программа тушаа семинарска хэшээлнүүд июль hарада үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Залуу коммунистнуудай hургуулинууд авиационно, локомотив-вагон заhабарилгын, прибор бүтээдэг заводуудай, локомотивна депогой партийна комитедүүдэй дэргэдэ бии болгогдонхой. Залуу коммунистнуудай hургуулинуудта хэшээлнүүд үнгэргэгдэхэдөө, партиин Устав, программа шудалхадань тэдээндэ туhална. Залуу коммунистнуудай hургуулинуудай хэшээлнүүдтэ саг үргэлжэ ябаhан хүнүүд партиин гэшүүндэ ороходоо, Устав болон программа hайн мэдэхэ байhанаа харуулдаг, райкомой бюро дээрэ табигдаhан асуудалнуудта hайн харюу үгэдэг юм. КПСС-эй гэшүүндэ кандидадууд партиин районно комитедтэ хөөрэлдөөндэ уригдажа байдаг. Партийна организацинуудай олонхинь КПСС-эй гэшүүндэ кандидадуудые, залуу коммунистнуудые саг үргэлжэ урижа, тоосооень шагнадаг юм.

КПСС-эй райком партийна документнүүдые баярай оршон байдалда барюулдаг болонхой. Партиин XXIV съездын нээгдэхэ үдэр КПСС-эй олон гэшүүд болон кандидадуудта партийна биледүүд, кандидадай карточканууд барюулагдаhан байгаа. КПСС-эй райкомой секретарь В. П. Богомольный залуу коммунистнуудта хандан, амаршалгын үгэ хэлээ hэн.

1972 оной гарахын урдахана партийна документнүүд мүн лэ баярай оршон байдалда барюулагдаhан байна. КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой бюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Советэй депутат, Социалис Ажалай Герой, Улаан-Үдын авиационно заводой директор С. И. Исаев, авиационно заводой главна инженерэй орлогшо, техническэ эрдэмэй кандидат Д. С. Сыренова, КПСС-эй райкомой секретарь Л. Л. Болдонов гэгшэд залуу коммунистнуудта амаршалгын үгэ хэлэжэ, коммунистын нэрэ зэргые дээрэ үргэн ябахыень уряалhан байна.

Залуу коммунистнуудые hуралсалда хабаадуулхаhаа гадна, тэдэнэртэ партийна тодорхой даабаринуудые үгэхэ гээшэ угаа шухала. Жэшээнь, КПСС-эй Железнодорожно райкомдо 1971 оной туршада партиин гэшүүндэ кандидадаар абтаhан 113 хүнэй 35-ниинь комсомолой эмхинүүдэй секретарьнууд болон орлогшонороор, бүлэгэй комсоргнуудаар ажаллаа. Тэдээнэй 34-ниинь профсоюзай цехэй гү, али нютагай комитедүүдтэ оролсонхой байгаа, 11-ниинь пропагандистнуудаар ажаллаа. Залуу коммунист бүхэндэ харюусалгатай даабари үгэжэ дүүргүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

«Партида абтаhан ВЛКСМ-эй гэшүүд партийна организациhаа ямар нэгэн ондоо даалгабари абатараа комсомолой хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа үргэлжэлхэ зэргэтэй» гэжэ Л. И. Брежневэй партиин XXIV съезд дээрэ хэлэhэн үгые районой партийна организацинууд саг үргэлжэ hанаандаа хадууха зуураа, комсомолой организацинуудые залуу коммунистнуудаар бэхижүүлхые оролдоно. Жэшээнь, Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор бүтээлгын заводой дэргэдэхи комсомолой хүдэлмэридэ 57 коммунист ажаллана. Тэдээнэй 17-ниинь КПСС-эй гэшүүндэ кандидадууд. Эдэнэр булта hайнаар ажаллаха зуураа, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. КПСС-эй гэшүүндэ кандидат шлифовщик Л. Д. Пензинае абаад үзэе. Коммунис ажалай ударник болоhон энэ эхэнэр халаанайнгаа даабари 118—120 процент хүрэтэр шанар hайнтайгаар дүүргэдэг, бүлэгэй комсоргоор хүдэлөөд, мүнөө комсомолой эмхиин секретаряар hунгагданхай.

Район соо бүхы дээрээ комсомолой хүдэлмэридэ 300 гаран коммунист ажаллана. Коммунистнууд промышленность болон транспортын дээдэ, тусхай дунда hургуулинуудай дэргэдэхи комсомолой 49 эмхиие толгойлно. Энэнь комсомолой организацинуудай 60 гаран процентнь болоно.

Комсомолой организацинуудай секретарьнуудаар залуу коммунистнууд В. К. Пырьев (Улаан-Үдын түмэр замай дистанциин мастерскойнуудай начальник), И. Д. Литвинов («Сибхиммонтаж» управлениин слесарь), Ю. А. Голодников (Улаан-Үдын ТЭЦ-эй цехэй начальнигай орлогшо) болон бусад ажаллана.

Гадна олон залуу коммунистнууд ажалшадай депутадуудай Советүүдтэ, предприятинууд болон цехүүдтэхи профсоюзна организацинуудта, арадай хиналтын бүлэгүүд болон постнуудта ажаллана.

КПСС-эй гэшүүндэ кандидат, ЛВРЗ-гэй токарь, Социалис Ажалай Герой Б. З. Поздеев ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Өөрөө СССР-эй Верховно Советэй депутат, эдэбхитэй ухаалан зохёогшо, республикын машпромой научно-техническэ бүлгэмэй (НТО) президиумэй гэшүүн байха зуураа, урлан нарижуулагшадай городской советые толгойлдог юм.

Прибор бүтээлгын заводой радиомонтажник, КПСС-эй гэшүүндэ кандидат С. В. Клобукова РСФСР-эй Верховно Советэй депутадаар hунгагданхай.

Залуу коммунистнууд ниитын харюусалгатай даабари дүүргэхэдээшье ажалдаа hайн үрэ дүн туйладаг, эрдэм мэргэжэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлдэг байна. «Теплоприбор» заводой токарь Д. А. Баранникова 1971 оной июль hараhаа КПСС-эй гэшүүндэ кандидат юм. Энэ эхэнэр Буряадай АССР-эй Верховно Советэй депутат, коммунис ажалай ударник байха зуураа үдэрэйнгөө даабарие 120—130 процент дүүргэдэг юм. hайнаар хүдэлхынгөө хажуугаар технологическа институдай 5-дахи курсда заочноор hуралсана. Наймадахи табан жэлэй дүнгөөр «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар шагнагдаа.

Партиин гэшүүндэ абтаhан залуу коммунистнуудай олонхинь hайнаар хүдэлхэ, мэргэжэл болон эрдэмээ дээшэлүүлхэ, дүй дүршэлөө нүхэдтөө дамжуулан үгэхэ гэhэн hайхан хүсэлтэй.

Локомотивна депогой машинист К. В. Дектярев hаяхан КПСС-эй Железнодорожно райкомой бюро дээрэ партиин гэшүү... Энэ хүдэлмэришэн ... стаж гараха үедөө тепло... шинистhээ электрово... классай машинист боло... гаад, залуу машинист... гэжэлдээ hургана. Мү... ро дээрэ депогой ондо... шинист Б. С. Дылгыро... гэшүүндэ кандидадаар ... рис Сыренович хэды ... hаа, түмэр замшанай ... мэргэжэл амжалтатай... на. Улаан-Үдын желе... техникум дүүргэhэнэй... үнгэрэгшэ жэл электро... шинист болоhон байна... комсомол-залуушуулай ... ажаллаха зуураа ... хэй комсомолой бюро... нэй уялга дүүргэлсэнэ. ... той бэрхээр ажаллахы... гаар түмэр замай транс... женернүүдэй Новоси... ститудай хоёрдохи курс... татайгаар hуралсана.

Залуу коммунистнууд... гэлжэ hаналаа табяад б... дэнэр шадамар бэрхэ ... шэд болодог байна. ... Улаан-Үдын станциин ... гэдэй саадуудай комсом... низациин секретаряар ... хүдэлhэн В. А. Шин... эндэхи партийна орган... ретаряар дэбжүүлэгдэ...

Залуу коммунистнууд... гэлжэ hаналаа табяад б... хүдэлмэри ябуулха та... тиин райкомдо, мүн пар... ганизацинуудта дутагда... гэхын аргагүй. Хамаг ... нуудаа бидэнэр мэдэрэ... хые оролдонобди.

Залуу коммунистнуу... хүмүүжүүлхэ асуудалда ... организацинууд hанала... гэлжэ табижа, тэдээнд... байха зэргэтэй.

А. НАС...
КПСС-эй Железно... райкомой ... таhагые ...

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДА...

САБ ГЭМЭ БАЙДАЛТАЙ

Репортаж

Үдэрэй игаабари дулаанда гэр байрын оройhоо дуhаалжа, хаа хаанагүй шабар шабха болоод, ёhотойл хабарай шэнжэ ороошье hаа, үдэшэ, үглөөниинь заримандаа үшөөл хүйтэн амисхалтайгаар жабарлана. Үдэр хайлаhан hайрам hүниндөө дээгүүрээ хүрэшөөд хононо.

Тиимэhээ манай Дунда-Хэрэтын отарада хүрэжэ ерэхэдэмнай, ахалагша хонишон Байсан Бадмацыренович хашаа соохи пеэшэндэ гал түлижэ, хурьгадтаа уулгаха уhа бүлеэдхэжэ сүлөөгүй байба.

— Үнэндөө март hара үбэлэй шанга хүйтэнэйхиhөөшье доро юм. Нарай хурьгад халташье дааранаа, дороhoo хайруулаа hаа, хүйтэ абажа, гэдэhэ дотороо, амин хоолойгоо үбдэжэ, үхэжэшье магад. Ехэл нарилха хэрэгтэй. Тиимэhээ байра соонь нэгэл янза температуратай, хуурай байлгахые оролдонобди, — гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Хурьгадайнь хашаа соогуур ябажа харабабди. Хашаань тиимэ уужам бэшэшье hаа, дундуурнь олон таhалга хэжэркинхэй, тэдэнэйнь хоёр захаар хонидые оруулжа хурьгадтань хүхүүлхэ зайтай. Таhалга бүхэндэ гараhан хурьгад хоног хоногоороо, томо жэжээрээ илгагданхай, гуша, дүшэ, табяадаараа байна. Таhалгануудынь дороо модон поолтой. Тэрээн дээрэнь бамбагар зузаанаар хуурай hолоомо дэбдижэрхинхэй.

— Энэ тугалай хуушан, орхигдоhон байра байhан юм. Таhалгануудыень шэнэлээд, досоонь дулаан, хуурай байхынь тула нэгэ хахадтань халуун уhаар дулаасуулха батарей тодхоод, нүгөө хахадтань хоёр пеэшэн табяабди. Хониднай үдэрынь газаашаа байгаад, hүниинь ондоо хүйтэн хашаа соо хонуулагдадаг. Гансал хурьгадтань хүхүүлхэдээ энэ байра соо оруулдагбди. Хонид ходо энэ дулаан байра соо байбал халуудаха, ноohониинь муудаха ха юм, — гэжэ Байсан Тугутов хөөрэнэ.

Залуушаг хоёр эхэнэр хурьгадай таhалга соогуур ябажа, багаханууд хобоо соогуур холимол тэжээл, брикет, дабhа, модоной хөө гэхэ мэтые хэжэ үгэнэ, кормушка соонь ногоохон үбhэ хэнэ. Эдэмнай тус отарада жэл бүри түл абалсадаг хурьгашад Цыпилма Доржиева Долгор Эрдынеева хоёр байба. Хурьгадынь харахада хуу нэгэ жэгдэ, тобир сулануудд. Шэшэhэн, муудаhан, үрбэгэр муу нэгэшье хурьган харагданагүй. Тус тустаа нюрган дээрээ зохидоор шэрээр бэшэhэн номернуудтай.

— Бидэ бүри нарайhаань хойшо хурьгадта боро тэжээл эдюулжэ hургадагбди. Хобто соонь үбhэ, талха, брикет гэхэ мэтые хээд байхада, түрүүшээр шэмхэлhээр, бэе бэеэ hажааhаар эдижэ hурадаг юм. Хониднайшье тэжээлээр ядаагүй, яhала hүтэй, хурьгадаа садхаана, — гэжэ Долгор Эрдынеева хэлэнэ.

— Бүхыдөө хэды хурьгадтай болоод байнат?

— Даб дээрэ 470 шахуу хурьгадтайбди. Үшөө дэлгэнэhэн дүшөөд хонид тээ тэдэ илгаатай байна. Март соо тэдэнэй түрэжэ дүүрэхэдэ, зуун эхэ хонин бүриhөө 95 хурьга абахэ уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ байхабди. Мүнөө зуун эхэ хонин бүриhөө дунда зэргээр 90 хурьга абажа, түсэбөө дүүргээбди, — гэжэ Байсан Бадмацыренович харюусана.

Газаа хэдэн ондоо хорёо соо хонид илгагданхай, эдеэлжэ байна. Харахада хүсэ шадалаар хуу hайн. Хашаа соо түхеэрэгдэhэн бүлүүртэй худагhaa шланг газаашань гаргаад, ута модон хобоо соо уhа хэжэ, хонидоо бүлэг бүлэгөөрнь асаржа уhална.

Үбhэ тэжээлээр яhала бараг үбэлжөөбди. Бүхыдөө 525 центнер үбhэтэй, 200 центнер зелёнкотой hэмди. Ноябрь hараhаа хонин бүридэ үдэрэй 300 грамм таряа талха эдюулнэбди. Майн гаратар эдюулхэ үбhэ, зелёнко бии. Мартын 25-haa олонхи хонидоо адуулжа эхилхэмнай. Таряанай газарта саhан бага, малай эдихэ юумэ элбэг. Юрэдөөл, бараг hайн ондо орогдожо байна, — гэжэ ахалагша хонишон хүхюутэй.

Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой бэрхэ хонишон Байсан Тугутов 12 жэлдэ эхэ хонидые харууhална. Жэл бүри түлшье олоор абадаг. «Байсантнай бата хүн ааб даа. Хэлээл hаа, хүсэлдүүлжэл hалаха» гэжэ нютагайнь зон хөөрэлдэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хурьгашад Ц. Доржиева, Д. Эрдынеева.

М. НАМЖИЛОВ.

ТҮРҮҮШЫН ДАБАА ГАТАЛАГДАА

Колхозойнгоо хонишодой ажал тухай хэдэн үгэ хэлэхэ хүсэлэнтэйб. Ушарынь юуб гэхэдэ, минии нүхэд — хонишодой ажал тухай гансашье Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо бэшэ, харин аймагаймнай алишье нютагта мэдээжэ болоhoop үнинэй юм. Эдэнэр даажа ябаhан ажал хэрэгээ эрхим hайнаар мэдэхэ, урдаа табиhан уялга зорилгоёо зүбөөр мэдэржэ ябадаг, үнэн сэхэ колхознигууд болоно.

1971 он дүүрэжэ, жэл соо хэhэн ажалаймнай дүнгүүд тобойсо гаргагдаа hэн. Жэл соо манай хонишод 100 эхэ хонин бүриhөө дунда зэргээр 82 хурьга абаха түсэбтэй байбал, 95 хурьга түлжүүлжэ, хүхэ ногоон дээрэ гаргаhан байха юм. Мүн ноohо хайшалха түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэн байнабди. Иимэ амжалта юунhээ эхитэйб, яажа туйлагданаб гэхэдэ, нэн түрүүн коммунистнар шэн зоригтойгоор нүхэдөө дахуулжа, эгээл «хүндэ», эгээл холын отарануудые даажа абаад, «унаhан малгайгаа абантүй» ажаллажа ябана бшуу. Мүн тиихэдэ колхозоймнай правлени, партийна эхин организаци хонин hүрэгые хүгжөөлгэдэ онсо анхарал хандуулдаг байха юм. hүүлшын арбан жэлэй хугасаа соо хониной үүлтэр hайжаруулха талаар нилээд ажал хэгдээ. Мүнөө дээрэ манай колхоз эрхим үүлтэрэй 7240 хонитой, тэрэ тоодо 3250 эхэ хонин тоологдоно.

Бидэнэр хонин ажалhaa ехэ ноohо, мяха абахын түлөө тэмсэхэhээ гадна, тэдэнээ хямда үнэ сэнтэйгээр үйлэдбэрилхэ асуудалда ехэ анхарал табидаг болообди. Энэ зорилгые бэелүүлхын тула колхозойнгоо мэргэжэлтэдтэй сугтаа тэрээн тушаа шэнэ арга боломжо бэдэрнэбди, зүбшэжэ туршаад үзэнэбди. Нютагаймнай сабшалан яhала hайн, бэлшээриин, тарялангай талмай ехэ. Энэ нэлэнхы таладаа хонидоо hайнаар харууhалжа, тобир тарганаар ондо оруулжа шадаа hаа, эрхим шанартай ноohон, хониной мяхан гаргаша багатайгаар абтаха гэжэ ойлгогдоо.

Наймадахи табан жэлэй дүнгүүдые онсолон тэмдэглэмээр. Энэ үе соо бидэнэр 3150 эхэ хонинhoo хамтадаа 3200 хурьга абажа, тус бүриhөөнь 4,5 килограмм ноohо хайшалаа hэмди.

Бүхы юумэн хүнэй оролдолгоhоо, урдахи зорилгоёо зүбөөр ойлгоhонhoo, даалгагдаhан ажал хэрэгтээ үнэн зүрхэнhөө, бүхы hаналаа табижа хүдэлhэнhөө дулдыдана гэжэ хэлэлтэй.

Ажалай журам, эбдэhэн, ажалдаа хойрогоор хандаhан заримашуулда шанги эрилтэ табидаг болонхойбди. Хэн нэгэн шадабари мэргэжэлээрээ бага байдаг. Тиимэhээ тэдэ нүхэдтөө туhалдаг, мүн шүүмжэлээдшье абадаг байнабди. Энэмнай ехэ туhатай гэжэ би ходо hанадагби. «Субажа ябаhан барасhaa сугларжа hууhан шаазгай хүсэтэй» гэдэгтэл, манай хонишод бэе бэедээ туhалалсажа, дүй дүршэлөө халан абалсажа, иимэ амжалтада хүрэнэ гэжэ тэмдэглэмээр байна.

Мүнөө жэлдэ тэжээл ехээр бэлэдхэжэ, хашаа соогоо 375 центнер үбhэ, 100—100 центнер зелёнко ба hолоомо ...жа абаа hэмди. Январь ... эхеэр хурьгаднай гаража... hэн. Зарим hүниндөө ... яараа гараха. Шахардуу... байгаа даа. Отарадаа ... хүн хүдэлжэ байтарнай, ... дай хүдөө ажахын инст... студентнэр Люба Шаг... Мария Борисова гэгшэд ... нилээд ехэ туhаламжа ... Хото хорёомнайшье дула... та заhабарилагдажа дул... даад, гүйсэд бэлдэгдэ hэн... мэhээ хурьгадай олоорo... жа, шахардуу сагай тү... тиимэ ехээр абиртаагүй...

Отарадамнай 623 хони... логдоно. Эдэмнай hүүлш... хурьгалаад тушаагдаха ... нидна́й хурьгалжа дүү... гэхэдэ хамаагүй. Мүнөө ... хурьгатай болоод байна... дэмнай бултадаа дорюун... нууд. Үшөө арба гаран ... хурьгалха байха. Тэдэ... хурьгалаад байхада, 100 ... хонин бүриhөө 105 хурь... ха бэзэбди гэжэ hанагда...

«Горхо үзэнгүй, гутал... тайла» гэhэн буряад үгэ ... гэжэ ойлгодогбди. 105-ни... баанда» хүрэхын тула үш... оролдосо хэрэгтэй. Энэ ... гоёо бэелүүлхын тула ... нүхэд — отарымнай хо... шударгы hайнаар хүдэлж... хай.

hайн түл абахын тула ... түрүүн хонидоо зунай ... hайса тэбээрүүлжэ, ... сагта тарган байлгаха гэж... шухала болоно. Мүн баh... ган хонид заатагүй эх... гэжэ ойлгогдоо. Нарай, ... багатай хурьгадые тэ... миртай болоторнь эхэт... байлгахада hайн юм. Ху... эхэhээнь hалгаатараа ... соонь эдеэлүүлжэ уhа... наар харууhалаад бай... шэгнүүрынь түргөөр ... дог байна.

Би хонидоо искусств... гаар үрэжүүлдэгби. Нэг... соо үрэжүүлгээ дүүргэ... шалтайб. Тиихэдэл hара... зор соо хонид гол түлэб... гална гээшэ. Өөрөө хо... жүүлээд байхадаа, хони... hөө хурьган абтаха зэрг... жэ ойлгоод, мэдээд ... hайн байдаг. Гансал хар... гая hайнаар эмхидхэ... тэй болоно.

Намтай хамта 3 жэлэ... шада Дыжид Сынгунова, ... дүү Цыден-Ешэ хүдэлнэ. ... ажалай hайн дүршэлтэй ... юм.

Арбан зургаан жэлэ... шоноор хүдэлгэдэбэ гээшэ... нии хэжэ ябадаг ажалы... түрэ үндэрөөр са... Ленинэй, «Хүндэлэлэй Т... орденуудаар, ВДНХ-гай ... мүнгэн ба нэгэ бронзо ... ляар шагнаhан байна. Энэ ... үшөө hайнаар хүдэлжэ, ... зойнгоо хонин hүрэгые ... түргөөр олошоруулжа, ... шэмыень дээшэлүүлхын ... шанга тэмсэлдэ уряална... гална гээшэ. Тиимэhээ юh... табан жэлэй түсэбтэ ... болзорhoонь урид дүүр... түлөө хүсэ шадалаа эх... ажаллажа байнабди.

Б. БАНЗАРАК...
Сэлэнгын аймагай ... Марксын нэрэмжэтэ кол... ахалагша хони...

Совет орон доторнай

ЛУЦКЫН «МИЛЛИОНЕРНҮҮД»

ЛУЦК. (ТАСС). «Дэлхэйе тойрохо» 25-дахи аяншалгаhaa амжалтатай бусажа ерэhэн эрхим жолоошод, коммунис ажалай ударнигууд П. Матрахов, А. Земко, Ю. Магерский гэгшэдые Луцкын автобусой паркын хүдэлмэрилэгшэд халуунаар амаршалба. Дэлхэйн 25 экватортай тэн зайе эдэнэрэй ЛАЗ-697 «Турист» гэжэ автобус капитальна заhабаригүйгөөр гаталhан байна.

Энэ машина Украинын харгынуудаар нэгэшье эбдэрэнгүй, усалда оронгүй 9 жэлэй туршада ябажа байна. Жолоошодынь шадамар бэрхэ экипажай нэрэ зэргэдэ түрүүшын ондо хүртэhэн юм. Техникээ шадабаритайгаар ашаглаhанай үндэhөөр хоёр шэнэ автобусой мүнгэ—19 гара мянган түхэриг алмаhан байна.

ХҮДӨӨГЭЙ ЗАХИЛНУУДЫЕ —БОЛЗОРЬООНЬ УРИД ДҮҮРГЭХЭ

КАУНАС. (ТАСС). Литвагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй Паневежскэ управленидэ үнеэ hааха шэнэ түхеэрэлгэ бүтээн гаргадаг болоо. Тэрэнэй туhаламжаар часай турша соо 60 шахуу үнеэн hаагдаха. Бэлшээриин хаhын эхилтэр иимэ 200 нүүдэл түхеэрэлгэ бүтээгдэхээр хараалагданхай.

Каунаста hая нээгдэhэн хүдөө ажахын техникын выставкые харагшад шэнэ зүйлнүүдые хаража hонирхоно. Тэрэ «Хүдөө ажахын захилнуудые болзорhoонь урид» гэhэн уряа доро үнгэрнэ.

ТАРИЛГА УЛАМ ҮРГЭДЭНЭ

КРАСНОДАР. Хабарай тарилга урда зүгэй үрэжэлтэ нэлэнхы дайдаhaa Кубаниин тала тээшэ ерэбэ. Славянска, Тимашёвско, Динскэ болон бусад районуудай колхоз, совхозуудай поли дээрэ наранай түрүүшын элшэтэй урилдан, тарилгын машинанууд хүнхинэнэ. Ешмээн, горох, обёос, олон жэлэй ногооной үрэhэ зуугаад сеялкэнүүд хүрьhэ худар булана.

Хизаарай ажахынуудта полевой хүдэлмэриин ямараар ябажа байhан тухай түрүүшын мэдээ нютагай бүридхэлшэдэй гаргахадань, мянга шахуу гектарта ороohото-бобово ургамалнууд таригдаhан, үбэлэй таряан бүхы дээрээ 30 мянга гаран гектарые эзэлhэн байна.

Кукуруза, наран сэсэг, саахарай свёкло тарихын тула техникээ хоёр халаанда оруулаад, ажахынууд газарай хүрьhэ яаралтайгаар элдүүрилэн бэлдэнэ. Кубаниин таряашад мүнөө жэл 1,5 миллион үлүүтэй гектарта тарилга хэхэ юм.

ТРАКТОР БҮТЭЭГШЭДЭЙ ХОЛБООН

ОМСК. «ДТ-54», «Казахстан» маркын тракторнуудые трансмиссеэр хангадаг Павлодарай тракторна, Омскын сибзаводуудай хабсаргалгын конвейернүүд жэгдэ тэгшэ эршэтэйгээр хүдэлжэ эхилбэ.

Аха дүү хоёр республикын заводуудай коллективүүд мүрысөөнэй договор баталаа. Газар хахалдаг шэнэхэн «булад хүлэгүүдые» хабсаргадаг конвейернүүдэй табло дээрэ мүрысөөнэй дүн таhалгаряагүй харуулагдана. Омско трансмисси хабсаргалгын эршэ, дэлисэ тиимэ табло дээрэhээ харагдадаг. Омскынхид 1-дэхи кварталайнгаа түсэб дүүргэхэ hүүлшын продукци ябуулжа эхилээ. Нэгэнэйнь баригдажа хүсэд дүүрээдүй, нүгөөдынь hэльбэгдэн шэнэдхэгдэжэ байhан хоёр заводой коллектив СССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ «Казахстан» маркын тракторнуудые нёдондо жэлэйхиhээ хоёр дахин олоор бүтээн гаргаха гэжэ шиидээ. Шудхамал булад эльгээдэг Чебоксарын агрегатна заводой коллективые эдэнтэй мүрысэн ажаллахыень уряалба.

МОСКВА. Сокольникидо «Станки-72» выставкэдэ оронэй заводууд, институдууд ба конструкторска бюронууд металл отолдог мүнөөнэй станогуудые, программна хүтэлбэрилгэтэй агрегадуудые, топ нарин хэмжүүрэй приборнуудые, шалгалтын аргануудые эльгээнэ. Манай предприятинуудта ойрын жэлнүүдтэ хэрэглэгдэдэг болохо энэ техникэтэй мэргэжэлтэдые танилсуулха зорилготойгоор энэ выставкэ нээгдэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Орджоникидзиин нэрэмжэтэ Московско станок бүтээлгын заводой токарна хахад-автомат.

ТАСС-ай фотохронико.

Советүүдэй хүдэлмэри

АНХАРАЛ ХЭРЭГТЭЙ

Сельскэ болон поселково советүүдэй үүргые, тэдэнэй эрхэ [...] бүхы арга боломжо, ха[...]тыень дээшэлүүлхэ, [...]байдалай хамаг асуудалнуу[...] шиидхэлгэдэ нүлөө ехэтэй [...]хо талаар КПСС-эй ЦК-[...] мэдээжэ тогтоолой һүүлээр [...] Кабанскын аймагай Зы[...]скын сельсовет хүдэлмэриеэ [...] байса һайжаруулһан юм. [...]ссинүүд болон саг үргэлжын [...]иссинуудай заседанинууд [...] соогоо үнгэргэгдэдэг [...] «Путь к коммуниз[...]» колхозой ажахын үй[...]бэрнин асуудалнуудта ха[...]дадаг, гүрэнэй даабари бо[...] уялга дүүргэлгын түлөө [...]лдэ яһала нүлөөлдэг һэн. [...] сельсоведэйимнай гүйсэд[...]мой эдэбхи үүсхэл үни үргэл[...]гүй унтаршоо гэхэдэ, ал[...] болохогүй байна.

Жэшээнь, сельсоведэй газар [...] табан һургуули хүдэл[...] Манай найман жэлэй һур[...]лида залуу багшанар олон. [...]дынгөө һайн дураар соё[...] хүдэлмэридэ хабаадаха, [...] һайханай хүдэлмэри эм[...]хэжэ, холын фермэ болон [...]рануудаар ябаха, наада ха[...]ха, элдэб хөөрэлдөөнүүдые [...]рэхэ дуратай. Юундэб гэ[...] һургуулимнай ажахытаяа [...]той, бэе бэедээ туһалал[...]тай, нүлөөтэй байхые орол[...] ха юм.

Теэд энэ үүсхэлээ бэелүүлжэ ядагдана гээшэ. Юундэб гэхэдэ, Зырянск тосхоной клуб библиотекэ хоёр саг үргэлжэ хаалтатай байдаг. 1970 онһоо тэндэ штатна хүдэлмэрилэгшэд ажалладаг болонхой. Теэд бидэ тэдэнэй эдэбхи үүсхэл оройдоо хараагүйбди, клубай, библиотекын советүүдшье гэжэ үгы, хүдэлмэриинь түсэбшье табигдадаггүй. Гэхэтэй хамта нютагаймнай залуушуул олон. Хүн зон сүлөө сагаа бэедээ туһатайгаар үнгэргэхэ гэжэ оролдодог. Теэд гансахан урдаа хараха соёлоймнай гуламтын иимэ хангалтагүй хүдэлмэритэй байхадань, ямаршье эдэбхи үүсхэл унтаршаха байна. Үнгэржэ ерэхэдээ бидэнэр, багшанарай һанаагаа зобохоор юумэн болодог. Юуб гэхэдэ, нюдэн доромнай гэхээр, һургуулида ябахадаа яһала эдэбхитэй, хүнгэн солбон, үүсхэл эрмэлзэлтэй зарим залуу хүбүүднай һальхай ябадалда орохоо һанана, архи тамхяар бэеэ һамааруулна.

Энэ ушарһаа хүн зонойнгоо дунда ниитэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха, хүдөөгэйнгөө клуб (даагшань нүхэр Кочетова) библиотекэ (даагшань нүхэр Петрова) хоёрые мүнөө үе сагай эрилтын ёһоор ажалладаг болгохо дурадхалтайгаар сельсоведэйнгээ гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. Н. Помулёвто, сельсоведэй секретарь А. Д. Бурмакинада олон хүн хандаһан байха юм.

Манай Зырянск тосхоной клуб библиотекэ хоёрой хүдэлмэришэд сельсоведэй штадта байдаг. Тиимэһээ тэдэнэй ажал тухай түбхын түрүүн асууха хүн нүхэр Помулёв болоно бшуу. Теэд сельсоведэймнай гүйсэдкомой хүтэлбэрилэгшэд «хүндэлэлдэ хүлөө бү хэ» гэһэн шэнгеэр харюусадаг.

Мүнөө орон соомнай СССР-эй табин жэлэй, мүн республикымнай 50 жэлэй ойнуудта бэлэдхэл үргэнөөр ябажа байна. Эдэ үдэрнүүдые ажалай бэлэгээр, хүдэлмэриеэ һайжаруулжа угтахын түлөө хүн бүхэн, коллектив бүхэн оролдоно. Тиимэһээ манай соёлой клубай, библиотекын хүдэлмэридэ эдэбхи үүсхэл үзэгдэхэ ёһотой байгаа гэжэ һанагдана. Теэд энээниие республикын Культурын министерствын, ажалшадай депутадуудай Кабанскын аймсоведэй хамааралгагүйгөөр бэелүүлхэнь бэрхэ хэбэртэй.

П. ХАЛТАНОВ,
Зырянскын найман жэлэй һургуулиин һуралсалай таһагые даагша.

Республикын засагай дээдын зургаануудта

ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУД БАРЮУЛАГДАБА

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй зүгһөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1972 оной мартын 27-ной Указаар олон үхибүүдтэй 185 эхэнүүдые «Эхын алдар» орденоор ба «Эхын медаляар» шагнаба. Яруунын аймагһаа 49, Хориин — 11, Прибайкалиин — 8, Захааминай — 49, Хэжэнгын — 19, Зэдын — 15, Түнхэнэй — 10, Мухар-Шэбэрэй — 9, Ахын — 7, Улаан-Үдын — 7, Бэшүүрэй — 5, Баунтын — 4, Хойто-Байгалай — 4, Улаан-Үдын Октябрьска районһоо 1 эхэ энэ шагналда хүртэһэн байна.

Яруунын аймагһаа хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэ Д. Ц. Дашиева, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд Х. Ж. Лумбунова (Гүндэ), Ц. Ш. Цыренжапова (Ширинга), Е. Т. Шишмакова (Нарһата) гэгшэд, Хориин аймагһаа гэрэй эзэн эхэнэр Н. С. Карнакова (Удинск), Үдын совхозой хүдэлмэришэн Н. С. Тулосонова, Хандагайн леспромхозой хүдэлмэришэн Р. Ш. Фарохутдинова, Захааминай аймагһаа XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд Е. Р. Пыльжитова, Е. Е. Шангаева, А. Е. Шангина гэгшэд, Хэжэнгын аймагһаа Михайловска һууринай хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэ Т. Б. Александрова, Худанай совхозой хүдэлмэришэн Ц. Ц. Шагдарова, Зэдын аймагай «Мир» колхозой гэшүүн Д-С. Л. Сосорова-Наймадаева, Түнхэнэй аймагай Улбугай һууринай гэрэй эзэн эхэнэр С. Н. Галсанова, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Одон» совхозой хүдэлмэришэн Х. Жамсаева гэгшэд нэгэдэхи шатын «Эхын алдар» гэжэ орденоор шагнагдаа.

ГУРБАДАХИЛ ААД... ТҮРҮҮШЫНХИ

Һурагшадай хабарай амаралтын үедэ республиканска хэдэн олимпиада үнгэргэгдөө. Ерээдүйн химигүүд хаба шадалаа туршалсаа. Эдир литераторнууд ана-мана боллолсон мүрысөө.

Гэхэ зуура, мүнөө жэлдэ литератураар үнгэргэгдэһэн олимпиада урда хоёр жэлэйхиһээ онсо илгаатай. Нэгэдэхи, хоёрдохи олимпиадада хабаадагшад классическа болон совет ород литература хэр зэргэ мэдэдэг байһанаа харуулхаяа оролдоһон байгаа. Харин мүнөө жэлэй олимпиадын гурбан шата урдынхиһаа тад ондоо гуримаар үнгэргэгдэбэ. Юуб гэхэдэ, эдиршүүл буряад литературын, искусствын хүгжэлтын түүхые хэр зэргэ мэдэхэ байһанаа харуулха ёһотой байгаа бшуу.

Өөр өөрынгөө нютагай арадай аман зохёолой зүйлнүүдые (үльгэр, онтохо, дуу, оньһон үгэ, таабари, домог, ябаган зугаа г. м.) суглуулха, буряад литературын ямар нэгэн асуудалаар шэнжэлэлэлидхэл хэхэ, театрай (драмын, оперын, баледэй) түүхээр материал суглуулжа шэнжэлхэ, уран зурагай (зурагай, графикын, скульптурын) асуудалаар шэнжэлэд хэхэ, бүхы шэнжэлһэн юумэеэ гоёор шэмэглэн согсолхо, тиигээд олимпиадын үедэ шэлэһэн асуудалаараа хамгаалгын үгэ хэлэхэ, эсэсэй эсэстэ викторинада хабаадаха — энээл иимэ эрилтэтэйгээр олимпиадын гурбан шата үнгэрбэ.

Хүдөөгэй арбан табан аймагһаа, Улаан-Үдын гурбан районһоо республиканска олимпиадада хабаадалсахаар сугларһан һурагшадай асарһан юумэ харахадаа, олонхи һургуулида нилээд ехэ юумэн хэгдээ юм ха гэжэ ойлгохоор. Улаан-Үдыншье, хүдөөгэйшье һургуулиин литературна кружогой гэшүүд, хизаар ороноо шэнжэлэгшэд арадай аман зохёолой зүйлнүүдые элбэгээр суглуулаа. Тэдэнэй дунда урда тээнь олдоогүй, хэблэгдээгүй юумэн олон. Жэшээнь, Улаан-Үдын аймагай Тарбагатайн дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Таня Воробьева «Шэмээшэгүүдэй фольклор» гэһэн альбом шэмэглэжэ асараа. Зуу гаран жэлдэ сэсэн һонор зандаа ажаһууһан Яков Никитич Чебунин (һаяхан наһа бараа) гэгшэһээ «Протопоп Аввакум тухай домог», «Чебунинтанай уг гарбал» бэшэжэ абаһан. Ивалгын дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Серёжа Ламажапов нютагайнгаа Цэдэбэй Жаргал гэжэ 82 наһатай үбгэнһөө «Үхэр тархита баатар» гэжэ һонин үльгэр бэшэжэ абаһан байна.

Тиихэдэ Баргажанай аймагай Баян голой дунда һургуулиинхид 162 таабари, 87 оньһон үгэ, хэдэн дуу асарба. Юрэдөө, хэн хэды үльгэр, онтохо, дуу, таабари асараб гэжэ тоолохо болоо һаа баргдашагүй.

Буряадай уран зохёолшодой, зураашадай, артистнарай, хүгжэмшэдэй зохёохы намтарые гү, али литература болон искусствын ямар нэгэн асуудал шэнжэлһэн хүдэлмэриие харуулһан альбомууд, планшедүүд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэхэнь бэрхэтэй. Улаан-Үдын 25-дахи һургуулиин 3-дахи дабхарай ута коридор дууһыень ээлһэн выставкые нюдөөрөө хараһан лэ хүн хэды шэнээн ехэ ажал хэгдээб гэжэ ойлгохо юм.

Гадна олон һургуулида литературна ханын газетэнүүд, гар бэшэмэл журналнууд хэблэгдэдэг байна. Улаан-Үдын нэгэдэхи интернат һургуулида «Зүрхэнэй дуун» гэһэн ханын газетэ олон жэлэй туршада гаргагдажа байдаг. Һүүлшынь номер Буряадай түрүүшын эрдэмтэ Доржи Банзаровай түрэһөөр 150 жэлэй ойдо зорюулагдаһан. Баян голой һургуулида «Баян гол», Бэшүүрэй аймагай Шэбэртын дунда һургуулида «Улаан-Хадын сэсэгүүд», Захааминай аймагай Санагын дунда һургуулида «Уран-Дүшэ», Доодо-Ивалгада «Сэлэнгын урасхал», «Сэлэнгэ» гэһэн ханын газетэнүүд болон гар бэшэмэл журналнууд литературна кружогой гэшүүдэй гараар хэгдэнэ.

Хоёр үдэрэй турша соо хоёр бүлэг боложо хубаарһан комиссиин гэшүүд Хүдөөгэй арбан табан аймагай, Улаан-Үдын гурбан районой түлөөлэгшэдэй бэлиг шадабариие элирүүлхын тула хүлэртэрөөл хүдэлбэ гээшэ. Тиигэжэ Улаан-Үдын аймагайхид, городой Октябрьска, Железнодорожно районойхид илажа, 1-дэхи шатын дипломдо хүртэбэ. Городой Советскэ районой, Мухар-Шэбэрэй аймагай түлөөлэгшэд хоёрдохи һуурида гаража, 2-дохи шатын диплом абаа. Түнхэнэй, Кабанскын, Сэлэнгын аймагайхид гурбадахи һуури эзэлээ. Захааминай аймагай Санагын һургуулиинхид 2-дохи шатын дипломоор шагнагдаа. Доодо-Ивалгын 8 жэлэй һургуулиин буряад литературна кружок 3-дахи шатын дипломдо хүртэбэ. Мүн баһа олон һурагшад Гэгээрэлэй министерствын, багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институдай Хүндэлэлэй грамотаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаба.

Би тус шэнжэлэл соогоо хэн юу хээб, юу асарааб гэжэ тоолохо зорилго табяагүй, харин тус олимпиада, тэрэнэй эмхидхэл тухай ажаглалтануудаа бэшэхэ гэһэн байгааб. Литературaар республиканска олимпиада гурбадахияа үнгэргэгдэбэ гээшэ ааб даа. Зүгөөр, минии һанахада, тус олимпиадые литературна гэжэ нэрлэнгүй, «Буряад литература, искусство, хэр мэдэнэбта?» гэжэ гаршаглаха байгаа. Юуб гэхэдэ, удхаараа тус олимпиада буряад литература, искусствын хүгжэлтын түүхэтэй һурагшадые һайнаар танилсуулха зорилготой байгаа ха юм. Юрэдөөл, иимэ олимпиада Буряад орондо түрүүшынхиеэ үнгэргэгдэбэ бшуу.

Буряад литература, искусствын асуудалаар үнгэргэгдэһэн олимпиада юу харуулааб? Олимпиадын һайн талые дээрэ тэмдэглээ һэмди. Тэрэ хадаа буряад болон ород хэлэн дээрэ элбэгээр суглуулагдаһан фольклорно материал. Хэды олон зохёолшод, эрдэмтэд, бүхэли экспедици жэл бүри арадай аман зохёол суглуулдаг гээшэб! Гэбэшье тэрэмнай далай шэнги дундаршагүй юумэн ха юм. Арад зоной дунда шэнэ онтохон, дуун, таабари гэхэ мэтын зүйлнүүд үдэр бүри мүндэлжэл байдаг. Тиимэһээ тэрэ ехэ баялигые суглуулан бүридхэхэ хэрэгтэ эдиршүүл айхабтар ехэ юумэ хэхэ шадалтай байна гэжэ үнгэрһэн олимпиада гэршэлбэ. Үшөө тиихэдэ литература, искусствын асуудалые ёһотойгоор шэнжэлжэ шадаха байһанаа олон хүн харуулба.

Үнгэрэгшэ олимпиадада имагтал дунда һургуулиинхид хабаадаха ёһотой байгаа. Гэбэшье Улаан-Үдын аймагай Доодо-Ивалгын, Ахын аймагай Сорогой, Улаан-Үдын 8-дахи найман жэлэй һургуулиин түлөөлэгшэд хабаадалсаа. Сагай уларилай гэмээр Ахын аймагай түлөөлэгшэд таһаржа ерэһэн хадаа хаба шадалаа харуулжа шадаагүй. Харин Доодо-Ивалгын 6-дахи, 7-дохи классай хоёр һурагшад 9-дэхи, 10-дахи классуудта һурадагүүдтай тэн тэрээн тэмсэбэ. Энээн дээрэһээ бодомжолходо, найман жэлэй һургуулинуудые олоор хабаадуулжа, аминдань мүрысүүлжэ боломоор байгаа хаш гэжэ һанагдана.

Олимпиадын үедэ дутуу дунда зүйлшье ажаглагдаа. Нэгэдэхеэр, буряад литература, искусствын асуудалаар олоной уншамаар номууд үсөөн. Шэнжэлгын зарим ном хаа-яа гарабашье, үсөөн хэһэгтэйгээр хэблэгдэнэ. Буряад театрай, искусствын ажал ябуулагшадай, артистнарай, уран зураашадай дүрэ зурагтай открыткануud барлагданагүй, альбомууд гаргагданагүй. Тиимэһээ олимпиадада бэлэдхэлэй үедэ багшанар, һурагшад нилээд олон бэрхэшээлтэй ушараа хаш. Гэгээрэлэй министерство тус асуудалда анхаралаа хандуулжа, энээндэ хамаатай эмхинүүдэй үмэнэ һанамжаяа хэлэхэ бэзэ.

Хоёрдохёор, хото, хүдөөгэй һургуулинуудта һурагшадай дунда буряад уран зохёол, искусство нэбтэрүүлхэ талаар хаа хаанагүй адли тэгшэ хүдэлмэри ябуулагдадаггүй байна. Имагтал мүнөө жэлдэ буряад литература, искусствын түүхээр олимпиадада бэлдэхэ захиралтын дээрэһээ гэнтэ буухалаар, зарим һургуулиин багшанар һандагай һүүхэ табилдан, бэрхэ һурагшадаа ойро зуурын саг соо «һорижо» эхилээ хэбэртэй. Теэд саг үргэлжэ хүдэлдэг буряад уран зохёолой кружоггүй байһан һургуулиинхид, сэхыень хэлэхэдэ, ядалсаа хаш. Илангаяа олимпиадын хоёрдохи үдэр үнгэргэгдэһэн викторина богонихон болзор соо бэлдэһэн һурагшадай «эрдэмые» балшыса элирүүлээдхёо. Саг үргэлжэ хүдэлдэг буряад уран зохёолой кружогой гэшүүд нүгөөдүүлдээ орходоо яһала олон юумэ мэдэхэ байһанаа харуулжа шадаа бшуу. Хэрбээ буряад литература, искусствын асуудалаар ходо иигэжэ олимпиада үнгэргэжэ байбал, ондоогоор хэлэхэдэ, тэрэниие заншалта болгоо һаа, нилээд ехэ удха шанартай байха һэн.

«Һурагшадые предметнэ кружогуудта, харалгануудта, конкурснуудта, олимпиадануудта эдэбхитэйгээр хабаадуулдаг болохо шухала», — гэжэ «В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Пионернүүдэй Бүхэсоюзна эмхиин 50 жэлэй ой тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоол соо хэлэгдэнэ. Эдэ үгэнүүд буряад литературна кружок эмхидхэлгэдэ сэхэ хабаатай. Хүдөөгэй буряад һургуулинуудта уран зохёолой кружок олон жэлэй туршада хүтэлжэ байдаг багшанар олон. Тэдэнэй нэгэн — Доодо-Ивалгын найман жэлэй һургуулиин буряад хэлэ, литературын багша Ц. Б. Бальжинимаева олимпиадада шабинараа өөрөө дахуулжа асараад, тэдэнэйнгээ түлөө сэдьхэлээ үбдэжэ, аргатай һаань өөрөөшье ороод, асуудалда харюусахаар бэлэн байгаа һэн. Теэд зарим аймагууд республиканска олимпиадада хабаадуулхаар шэлэһэн һурагшадаа хүтэлбэрилэгшэгүйгөөр ябуулжархиһан байха юм. Жэшээнь, Яруунын, Бэшүүрэй аймагуудһаа хүтэлбэрилэгшэгүйгөөр 2—2 һурагша ерээ...

Буряад литература, искусствын асуудалаар түрүүшынхеэ үнгэргэгдэһэн олимпиада олониитын анхарал ехээр татаба. Тэрэниие үнгэргэлгэдэ эрдэмтэд, уран зохёолшод, зураашад, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай багшанар олоороо хабаадаа. Гэбэшье ВЛКСМ-эй обком, «Буряадай залуушуул» газетэ, радио болон телевидени юундэшьеб тэрээгээр һонирхоогүй.

«Түрүүшын шаруун түүхэйшэг байха» гэһэншүү, эмхидхэлэй комитедэйшье ажалда бага зэргэ дутагдал байгаа. Жэшээнь, литература, драматурги, уран зурагаар викторинын асуудалнууд зохёогдоо. Теэд асуудалынь үсөөн аад, гүйхэн шанартай. Гэбэшье иимэ олимпиадын заншалта болгогдоо һаа, мүнөө жэлэйхиһээ нилээд ехэ һургаал абтаха, алишье талаһаань тобшолол хэгдэхэ бээз гэжэ һанагдана.

Ц. ДОНДОГОЙ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Олимпиадада шалгарһан Таня Немеровада (Доодо-Ангарай дунда һургуули) комиссиин түрүүлэгшэ А. А. Белоусов грамота барюулжа байна. 2. Түнхэнэй аймагай түлөөлэгшэ Рая Гомбоева викторинын асуудалда харюу үгэнэ. 3. Выставкэ харагшад.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

[Т]анигдахаар бэшэ болоо

[...] тосхондо XXII партсъез[дын] нэрэмжэтэ колхозой түб [...] оршодог юм. Һүүлэй хэ[...]лэй турша соо энэ нютаг[...] ехээр хэгдэжэ, һалба[...], танигдахаар бэшэ [...] хубилаа.

[...] хэлэбэл, колхозой [...] байшангай хоёр дабхар [...]һоо харагдажа байдаг. [...] ороноо хамгаалгын Агууехэ [...] үедэ баатарлигаар тэмсэ[...]һан нютагай хүбүүдэй [...]алда гоё һайхан хүшөө [...] байшангай дэргэдэ бод[...]. Тиихэдэ дунда һургуу[...] колхозой правлениин бан[...] баригданхай. Ажахын [...], хонишодой үхибүүдэй [...] хамтын байра бодхоог[...] юм. Үшөө тиихэдэ гостини[...] хоолой зүйлнүүдэй ба эд [...] магазинууд, хэлхеэ хол[...] отделениин байшан бариг[...] жэлдэ энэ нютаг[...] 50 номертой автомат станци тодхогдожо, колхозой отделенинүүд, фермэ болон отаранууд телефонтой болгогдоо һэн.

Тосхонһоо 500-гаад метрэй зайда эбэртэ бодо малай томо байра, хоёр квартиратай хэдэн гэрнүүд баригдаһан байна. Тус фермэдэхи хүндэ хүшэр хүдэлмэри оньһожоруулха талаар нилээд ехэ юумэн хэгдээ.

Энэ колхозой гэшүүдэй һуудал байдал жэл бүри һайжаржа, баян дэлгэр болоо. Колхознигуудай гэртэ ороходо, мүнөө үеын мебель, радиоприемнигууд, оёдолой ба хубсаһа угааха машинанууд табяатай байдаг. Эндэ мотоциклгүй гэр бүлые олохонь бэрхэтэй. Эдэ бүгэдэ хадаа XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой экономикын жэлһээ жэлдэ хүгжэн бэхижэжэ байһанай эли тодо гэршэ болонол.

Б. ШОЕНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Захааминай аймаг.

[М]АЛШАН

[...] гэжэ нютагай тала, хуб[...], хүнды бүхэнөөр энэ [...]баагүй газарынь үгы ха. [...] бага байхаһаань хойшо тэрэ [...]лжа, мүн мал ажалай, [...] нюусые һайса тани[...]шэлтэй болоһон хүн. Мү[...] Халзан Дулмаевич Нюлхаев [...] мал адуулагшаар хүдэл[...]аа, шадамар бэрхээр ажал[...] нютагаархинайнгаа дунда [...]шье, магтаалтайшье бо[...].

[...] бүри үшөө харанхы бай[...] Халзан Дулмаевичай малай[...] тээшэ яаралтайгаар гэш[...]бахые харахат. Тэдэнэйн[...] шабааһа сэбэрлээд на[...]рамсаар гунжадаа эдеэ[...] үһалууридa абаашажа [...] юм. Һүүлээрнь Сайлагай [...] үедэ малаа яаралгүйгөөр [...] далда орожо, харагдахаяа [...].

[...] соонь дулаан, сэбэр. [...]һоонь шабажа, дулаал[...]ай. Үбһэнэйнь хашаа соо [...] ехэ. Юрэдөөл ажалша, [...] хүнэй хэжэ ябаһан [...] гэжэ гансата ойлго[...] жэл соо хамтын мал [...], дүршэлтэй болоһон [...] ажаллаха зэргэтэйл

Үнгэрһэн зунай үедэ Халзан Дулмаевич өөрынгөө нүхэр Дулматай 150-яад гунжа даажа абаад, эгээл холын бэлшээридэ зуһахаяа ошоо һэн. Зунай үедэ үхэр малаа эрхимээр харууһалжа, һайнаар таргалуулаа. Толгой бүриинь шэгнүүрые сүүдхэдээ 800 граммаар нэмээһэн юм. Тэрэнэй харууһалһан гунжад заабол тугал үтэхэ, һү ехэтэй үнеэд болохо гэжэ һаалишад ойлгодог болонхой.

Намартаа — үшөө дулаан байхада, үбэлжэлгэдээ һайса бэлдэдэг юм. Мүн тиихэдэ үбэлжөөндэ дүтэхэнэ 30 гектар эелёнко таридаг болонхой. Тэндэһээ баян ургаса абахын түлөө ехэ оролдолго гаргадаг байна. Нигэжэ ажалай дүй дүршэлөөр баян болоһон Халзан Нюлхаев колхозойнгоо мал ажалай хүгжэлтэдэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн, хубитаяа оруулалсажа ябана. Тиимэл хадань колхозой правлени болон партийна организаци тэрээндэ магтаал хүргэдэг, али болохоор урмашуулжа байдаг юм.

ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула Халзан Дулмаевич социалис мүрысөөндэ оролсоод, бүри һайнаар ажаллажа байнхай.

Д. ДУГАРОВ.

Ахын аймагай
«Улаан-Аха» колхоз.

АЛАС ХОЙТО ЗҮГ ДЕМОГРАФАЙ ХАРАХАДА...

СССР-эй Магаданска область тухай хөөрэхэдөө, «эгээл... эгээл...» гэһэн үгэ ходо хэрэглэхэ ушартай болохош. Магаданска область оронсймнай эгээл зүүн-хойто зүгтэ оршодог. Эндэ эгээл шанга хүйтэн, эгээл ута үбэл болодог. Теэд хэды холо, хэды хүйтэн байбашье һаань, һүүлэй арба-арбан хоёр жэл соо эндэхи хүн зоной тоо эгээл түргэнөөр ургана. Советскэ Союзай хүн зоной тоогой ургалтын дундуур хэмжээнтэй сасуулбал, тус областиин зоной тоо гурба дахин түргэнөөр нэмэнэ. Тиигээд саашадаашье, тухайлжа үзэхэдэ, бүри түргэн ургаха янзатай. Юундэб гэхэдэ, Совет гүрэн Холын хойто зүгтэхи хүнүүдэй ажаллаха, амархада эгээл тааруу байдал хангаха гэжэ оролдоно бшуу. Мүнөөнэй, ерээдүйн магаданецуудта энэ хөөрөөгөө зорюулхамнай.

Хойто зүгэй хүн зоной тоо олон болоходоо, эндэхи баялигай ашаглагдажа эхилһые гэршэлнэ. Тиин эндэ туйлай түргэнөөр хүн зон үдэнэ.

Иимэ тоонуудые хараад үзыт. 1959 ондо СССР-эй зониие бүридхэлһөө хойшо үнгэрһэн үе соо Магаданайхид нэгэ хахад дахин олон болоо. Теэд тэдэнэр хаана байнаб? Дэлхэйн эгээн хүйтэн, эгээн шэрүүн хизаарта! ООН-ой мэдээнүүдэй ёһоор, бүхы дээрэнь абахада, Хойто зүгэй зон жэл соо оройдоол 1,9 процентээр нэмэнэ.

Магаданска областиин зон юундэ, ямар ушарһаа иимэ түргэнөөр олон болоноб? Нэн түрүүндэ промышленность, тэрээнһээ уламжалан городууд түргөөр хүгжэнэ, ургана гэжэ тайлбарилха шухала. Хойто, Алас-Дурна зүгүүдтэ промышленностиин хүгжөөгдэжэ эхилһэн сагһаа хойшо городуудай зон угаа түргэнөөр нэмэнэ.

Магаданска область дотор һүүлэй жэлнүүдтэ хото городууд хурдан түргэнөөр олошорно. Билибино, Ягодное, Усть-Оличуг болон бусад промышленна түбүүд хүн зонойнгоо тоогоор мүнөөшье городой тоодо орохоор болонхой. Колыма мүрэн дээрэ, Колымска ГЭС-эй баригдажа байһан газарта Синегорье гэжэ хото удахагүй бодохонь.

Магаданска областиин зон наһанай талаараа ямар байнаб гээд хаража үзэе. Жэл ерэхэ бүри наһажаал хүнүүд олошорно. Энэнь юу харуулнаб гэхэдэ, Холын хойто хизаарта ажаллахаяа ерэгшэдэй тэндээ һууржан нютагжадаг байһыень гэршэлнэ.

Мүн Магаданда айл бүлэ бологшодой тоошье энээниие батална. Бүлэ бололго арбан жэл соо 51 процентээр нэмээ. Энэнь ороной дундуур хэмжээнһээ хоёр дахин дээгүүр байна. Энэнь нютагай, ерээмэл залуушуулай олон болоһые харуулна. Тиихэдээ нютагай, уул магаданецуудай олон болохонь элитэ.

Дундуурыень абахада, Хойто зүгтэ ошоһон хүнүүд хэды жэлээр үлэхэ бодолтой байна хаб? Гурба мянга үлүүтэй хүдэлмэришэд алба хаагшадһаа энээн тухайнь асуухада, наһаараашье бэшэ һаа, удаан саг соо ажаһууха бодолтой байба. Область доторхи ажал хэжэ шадаха мянган хүн бүхэнэй 355-нь арба гү, али дээшээ жэлдэ, 300-нь — дүрбэнһөө арбан жэл хүрэтэр ажаһууһан, 350-нь һая ерэһэн гү, али гурбан жэлһээ дээшэ болоогүй хүнүүд байгаа.

Мүнөө арадай ажахын бүхы һалбаринуудта ажаллажа байгаа арба мянган үлүүтэй залуу хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад түрүүшын барилгашадһаа уг гарбалтай. Мүнөө жэл партада һууһан 60 мянган үхибүүдэй дундаһаа хоёрдохи хүн бүхэниинь Магаданда түрэһэн байна. Эдэнэй зариманай үзэгтэ орожо байхадань нүгөөдүүлынь — һургуули дүүргэжэ гарахаяа байнхай.

Һургуули дүүргэгшэд ямар зам шэлэхэ хаб? Һургуули дүүргэгшэдһээ олон жэлэй туршада энээн тушаа асуужа элирүүлһэн дүн дээрэһээ харахада, нютагтаа шэлэһэн мэргэжэлээрээ һураха аргатай һаа, 100-най 85-ниинь хаанашье ошохогүй, эндээ үлэхэ хүсэлтэй байба. Хойто, Алас-Дурна зүгэй байдалда тааараһан энэ үетэн мүнөөнэй залуу кадрнуудтай хамта областиин 80-яад оной хүдэлмэришэдэй алтан фонд болохо.

Эрдэм һургуулиингаа хэмжээгээр областиин зон орон сооxи түрүү һууринуудай нэгые эзэлнэ. Бүридхэлһөө бүридхэл хүрэтэр энэнь улам нэмэнэ. Мүнөө эхин һургуулигүй хүдэлмэришэнэй хөмор байдагтал, наяад оноор дунда һургуулигүй хүдэлмэришэн баһал олдохоёо шухаг болохо.

Мүнөө Магаданай мянган эхэнэр бүриин 787-нь дээдэ гү, али дунда һургуулитай байхадань, харин 1980 ондо мянгандаа дүтэлхэ. Эрэшүүл энэ талаар нэгэ бага доогуур тоотой байха болобошье, Сибирь. Поволжи, ороной бусад олон районой томо городуудайхиһаа олон байха.

Бүридхэлэй мэдээнүүдэй ёһоор, Магаданска область доторхи ажал хэжэ шадаха зон бултадаа ниитын үйлэдбэридэ ажаллана. Гэрэйнгээ ажал хээд, гэртээ һуудаг, ажал хэжэ шадаха зоной тоо эндэ орон доторхиһоо таба дахин доогуур.

Арад зоной хэды хубинь хүдэлнэб гэжэ харуулһан дүн ямар нэгэн хизаар, республика гү, али областиин ороной национальна доходто оруулжа байгаа хубитые харуулха шухала баримта болоно.

Магаданска областиин хүн зон угаа түргэнөөр олошорно. Энэнь Хойто зүгэй хизааргүй ехэ баялигые Совет гүрэнэй шадамар түргэнөөр ашаглажа байһыень элирхэйлһэн тодо гэршэ болонгүй яахаб?!

Вячеслав ЯНОВСКИЙ,
СССР-эй Науканuудай академиин Алас-Дурнын научна түбэй Зүүн-Хойто зүгэй эрдэм-шэнжэлэлгын нэгэдхэмэл институдай лабораторине даагша.
(АПН).

Магадан.

ЧЕМПИОНУУД БА ТҮРҮҮШЫНХИЕЭ ХАБААДАГШАД

Шайбатай хоккейгээр Прагада болохоёо байhан дэлхэйн чемпионадай урда тээхи бэлэдхэл

Тренер бүхэн өөрын найдалтай байдаг, хоккеистын наадые өөрынхеэрээ сэгнэдэг гээшэ. Эгээл тиимэhээ Аркадий Чернышев Анатолий Тарасов хоёрые халан, hаяхан тушаалыень даажа абаhан, СССР-эй суглуулагдамал командын тренернүүд Всеволод Бобров, Николай Пучков Прагада болохо дэлхэйн түрүү hуури эзэлэлгын мүрысөөндэ командаяа бэлдэхэдээ, дэлхэйн ба Олимпиин наадануудай чемпионуудhаа гадна, мүн иимэ ехэ мүрысөөндэ түрүүшынхеэ хабаадаха залуу хоккеистнүүдые командадаа элсүүлэн оруулhан байха юм.

Бобров Пучков хоёр — совет болон дэлхэйн хоккейдэ мэдээжэ хүнүүд. 50-яад онуудта Бобров — СССР-эй суглуулагдамал командын эрхим добтолоогшо, Пучков — түрүүшын вратарь байhан юм. Тэрэ үеэр болоhон дэлхэйн чемпионадуудта бэрхэ наадагшад гэжэ хоюулаа мэдэрэгдэhэн байгаа. Бобров Пучков хоёр наадахаяа болижо, тренерээр хүдэлхэдөө, hайн талаяа мүн лэ харуулаа hэн. Бобровой хүтэлбэрилдэг «Спартак» команда (Москва) 1967 ондо СССР-эй чемпионой нэрэ солодо хүртэhэн юм. Харин Пучковой hоридог СКА-гай (Ленинград) хоккеистнүүд он жэлэй үнгэрхэ тума улам hайнаар наадажа, нёдондо бронзо медальда хүртэhэн байгаа. Иигэжэ хоккеистнүүдые хүмүүжүүлэн hургалгада ехэ габьятай байhан туладаа, эдэнэр национальна суглуулагдамал командын тренернүүдээр томилогдоо бшуу.

Мартын тэн багта совет суглуулагдамал команда hорилго хэхэеэ ФРГ ошоо hэн. Дүршэл багатай залуу хоккеистнүүд: хамгаалагшад Александр Гусев (ЦСКА), Юрий Ляпкин (Воскресенскын «Химик»), добтологшод Александр Мартынюк («Спартак»), Вячеслав Солодухин (Ленинградай СКА), Вячеслав Анисин («Крылья Советов»), вратарь Владимир Шеповалов (Ленинградай СКА) Саппорадахи Олимпиин наадануудай дүнгөөр алтан медальнуудта хүртэhэн Рагулин, Кузькин, Ромашевский, Лутченко, Цыганков, Викулов, Харламов, Мальцев, Петров, Михайлов, Блинов, Шадрин, Якушев гэгшэдтэй хамта командын бүридэлдэ орожо, тиишэ (ФРГ) ошоhон байна.

Совет суглуулагдамал команда ФРГ-гэй хоккеистнүүдтэй гурба дахин наадахадаа, бултыень шүүhэн байха юм (10;1, 17:0; 9:1). ФРГ-hээ бусажа ерэhэнэй hүүлээр Всеволод Бобров командынгаа түрүүшын звеногой наадые үндэрөөр сэгнээ. Юрэнхыдөө Викулов Харламов хоёртой наададаг Фирсовэй орондо Мальцев табигдаhан байгаа. Эдэ гурбаниинь хамгаалагшад Цыганков болон Рагулинтай хамтаржа наадахадаа, арбан табан шайба сохижо оруулаа.

Блиновой үбшэлhэн дээрэhээ бусад звенонуудые туршан шалгаха хүдэлмэреэ тренернүүд дүүргэжэ шадаагүй.

Тодорхойлон хэлэбэл, урда тээнь дэлхэйн чемпионуудта хабаадалсаhан «Спартагай» добтологшо Мартынюк тренернүүдэй найдабарине харюулаагүй. Мартынюгэй орондо Солодухин Шадрин Якушев хоёртой наадаhан байна. Тиихэдээ hайн талаяа харуулжа, тренернүүдэй эрилтэ хүсэлэнгүүдые дүүргэhэн байха юм.

Суглуулагдамал командын бүридэлдэ ороhон бусад залуу хоккеистнүүд ФРГ-дэ яhала hайнаар наадаа. Вратарь Шеповалов, хамгаалагша Гусев, добтологшод Солодухин, Анисин шалгалта барижа шадаа гэжэ Бобров Москвадаа бусажа ерээд байхадаа хэлээ... Сэхыень хэлэхэдэ, тренернүүд командаяа эсэслэн бүридүүлээдүй. Финляндиин, Швециин суглуулагдамал командануудтай hорилгын мүрысөө үнгэргэhэнэй hүүлээр лэ тренернүүд суглуулагдамал командаяа бүридүүлхэ.

Всеволод Бобров СССР-эй суглуулагдамал командын арга боломжонуудые сэгнэхэдээ, журналистнуудта иигэжэ хэлээ:

— Гайхамшаг заншалнуудтай, илалтын алдар солотой командые Николай Пучков бидэ хоёр даажа абаабди. СССР-эй суглуулагдамал командатай холбоогоо таhалаагүй, дүй дүршэлтэй тренернүүд Чернышевэй, Тарасовай туhаламжаар эдэ ёho заншалаа сахижа ябахые оролдохобди. ФРГ-дэ ошожо, hорилгын наадануудые үнгэргэлгэ дэлхэйн чемпионадта бэлдэлгын түрүүшын шата болоо. ФРГ-гэй суглуулагдамал командые илажа гараhанаа дан ехээр сэгнээгүйшье hаа, дүнгүүдээрнь сэдьхэлээ ханаахайбди.

Прагада болохо дэлхэйн чемпионадта СССР-эй суглуулагдамал команда урдынхидаал адли hайнаар, эрмэлзэл ехэтэйгээр наадаха байха. Тиигэхэ бүхы арга боломжонууд бии. Нэгэдэхеэр, Харламов, Мальцев, Викулов мэтын бэрхэ добтологшод манай командада олон. Хоёрдохёор, нааданай үедэ командамнай журамаа hайнаар сахижа, илалта заабол туйлаха гэhэн хүсэл эрмэлзэлээ бэелүүлжэ шададаг.

СССР-эй суглуулагдамал командын арга боломжонууд тухай хэлэхэдээ, Прагада болохо чемпионадта бэлдэлгын үедэ тохёолдоhон бэрхэшээлнүүдые Всеволод Бобров дурдаба.

ЧССР-эй суглуулагдамал команда, Швециин «Тре Крунур» дэлхэйн чемпионадай үеэр манай командатай эгээн шангаар тулалдаха байха гэжэ Бобров тоолоно. Чехословакиин хоккеистнүүдэй нютагтаа бүри hайнаар, абьяас ехэтэйгээр наадаха байhаниинь дамжаггүй. Гэхэ зуура Саппорада наадаагүй Сухи, Бубла болон дүршэл ехэтэй бусад хоккеистнүүд чемпионадта хабаадалсаха.

Шэнэ хүмүүжүүлэгшэ — Канадын тренер Билл Харрисай ерэhэнhээ хойшо «Тре Крунур» наадаяа hайжаруулhан байна. Суута хоккеист-добтологшо Стернер энэ чемпионадта хабаадалсаха юм. Тиимэhээ «Тре Крунурай» наадан бүри шанга байхаар хүлеэгдэнэ.

Саппорада муушагаар наадаашье hаа, Прагада болохо дэлхэйн чемпионадта Финляндиин суглуулагдамал команда хабаяа харуулха ёhотой гэжэ Бобров тоолоно.

Гэбэшье гурбан команда — СССР-эй, ЧССР-эй, Швециин суглуулагдамал команданууд — Прагада болохо дэлхэйн чемпионадай алтан медальда хүртэхын түлөө гол түлэб тэмсэхэ байха.

Мүрысөөнэй үрэ дүнгүүд тухай уридшалан хэлэхын аргагүй. Юуб гэхэдэ, мүрысөөндэ хабаадаха командануудай хаба шадал, арга боломжонууд адлирхуу бшуу.

Владислав ЗАМОВ.
(АПН).

Мүнөө тренернүүд Всеволод Бобров Николай Пучков хоёрой хүтэлбэри доро СССР-эй суглуулагдамал команда hорилго хэн, Прагада болохо дэлхэйн чемпионадта бэлдэжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шайбатай хоккейгээр суглуулагдамал команда hорилго хэжэ байна. Зүүн гарhаа — В. Шадрин, В. Лутченко, В. Викулов, В. Харламов, И. Ромашевский, воротада — В. Третьяк.

АГНУУРИИ[Н] ХАҺА ТҮГЭСЭБ[Э]

Март hара түгэсэжэ, агнууриин хаhа хаагдаба даа. Республикымнай ой тайга соо мүнөө үедэ олзоборилго хэжэ ябаhан нэгэшье ангуушан байхагүй. Агнууриин хаhын дүүрээд байхада, энэ жэлдэ олзоборилго хэр байба гээшэб?

Агнууриин үнгэрhэн хаhа соо хамта 765 мянган түхэригэй ангай арhан гүрэндэ тушаагдаа. Хэрбээ янза бүреэрнь харабал, хэрмэнэй 222 мянган, булганай 3329, ондатрын 55.216, араатын 692, шандаганай 13.832 арhан, 17.569 зэрлиг шубууд республикымнай госпромхоз, коопзверопромхоз болон бэлэдхэлэй конторонуудта ороhон байна. Гэхэтэй хамта, 295 толгой хандагай, 346 буга, 1110 гүрөөhэ, 35 гахай, 550 хүдэри баригдаhан, бугын 60 килограмм шуhан эбэр экспортдэ гаргаха бүхэсоюзна нэгэдэлдэ ябуулагдаhан байна.

Олзоборилгын хаhын дүүрээд байхада, хэды шэнээн ан амитанай ой тайгада үлэhые согсолхо, саашадань хамгаалха, олошоруулха хүдэлмэри мүнөө үедэ шухала болоо. Зэрлиг амитад болон шубуудай олошорхо ушар жэл бүри ондо ондоо байдаг. Теэд агнууриин ажахыда түсэб табингүй, багсааhан бүридхэл хэнгүй байхын аргагүй. Байгаалиин баялигые түсэблэжэ эхилhээр найма-юhэн жэл болообди. Томо амитадые, хандагай, буга гэхэ мэтые самолёт, вертолёдhoo тоолон тодорхойлжо болохо юм. Харин бусад амитадай олон үсөөниие ой тайгын талмайн единицэдэ хүртэhөөр тухайлдаг юм. Тэрэ мэтэшэлэн жэлдээ дунда зэргээр хэды амитад манай республика дотор тоологдодог бэ гэжэ мэдэнэбди. Жэшээлхэдэ, хандагай 5 мянга, буга 10000, гү[рөөhэн] 25000, бодон гахай 2500 ... ри 6500 толгой гэжэ ту... данхай.

Ой тайгын амитад ... баhа ядалдадаг юм гэжэ ... риин ажахын хүдэлмэри... мэдэхэ ёhотой. Юуб ... үбэлэй дүтэлхэ бүри ... болон шубуудай эдихэ ... хомор болоно. Саhанай ... оробол, бүришье гайтай, ... хоолоор дутаhанhaa олон ... тад туража үхэдэг. Үгы... үлбэрдөөд, мяхаша ами... хүнэhэн болодог. Иимэ ... агнууриин ажахын хүдэл... лэгшэд амитадые абарха ... мэри ябуулха зэргэтэй. Са... жэлнүүдтэ амитад хоол ... жэ, ойн захада гаража, ... тосхонуудта дүтэлдэг ... Тиихэдэнь браконьернүүд ... баашалхые оролдодог ... Эдэ бүгэдые усадхадаг ... саг соонь хэмжээ абадаг ... hаа, байгаалиин баялиг ар... хагдажа, агнууриин хаhа ... нирхолтой болохо hэн.

И. ХРЕБТОВСК[ИЙ],
Буряадай АССР-эй Ми[ни]стрнүүдэй Соведэй дэргэ[дэ]хи агнуури-олзобори[лгын] ажахын гүрэнэй хинал[тын] начальн[ик].

Туулайн шэнэ ферм[э]

«Белый великан» үүлтэрэй 260 туулай айлнуудhаа худалдан абажа, Цахир нютагта аймагай ан олзоборилгын ажахын фермэ байгуулагдаhаар үнишье болоогүй. Теэд туулай гээшэмнай айхабтар үдэсэтэй амитан хадаа, богонихон хугасаа дотор хэдэн удаа гүлгэлжэ, мүнөө фермэдэнь 1200 эхэ туулай тоологдоно. Энээхэн хугасаада 500 туулай үүсэлэгдэжэ, мяха, арhаниинь гүрэндэ тушаагдаа.

Туулай бүриhөө дунда зэргээр 4 килограмм hайн шанартай мяхан, зөөлэ[н] үhэтэй арhан абтадаг ... Тэдэнь гүрэнэй сэнгээр ... лоходо, 5-6 түхэригтэ хүр[энэ].

Мүнөө энэ фермэдэ за... туулайшан Владимир Г[он]чиков ажаллана.

— Энэ жэлэй эсэстэ ... туулайнууднай 2500-да ... рэхэ,—гэжэ тэрэ мэдүүл[нэ]. — Фермэ шадараа тар... хэжэ, туулайнуудтаа хэр... тэй шухала тэжээл бэл... хэдэг болохобди.

М. ГОНЧИКОВ[А].

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

АМГАЛАН ЁҺОНОЙ ПРОГРАММА БОДОТО ДЭЭРЭЭ БЭЕЛҮҮЛЭГДЭНЭ

КПСС-эй XXIV съездын нээгдэhэн үдэрhөө хойшо нэгэ жэл болобо. Энэ гайхамшаг үдэрые үргэнөөр тэмдэглэхэ зуураа, съездын баталан абаhан амгалан ёhоной программын угаа ехэ уласхоорондын удха шанартай байhые дэлхэйн түрүү үзэл бодолто олониитэ тэмдэглэнэ. Амгалан ёhоной совет программа бодотоор бэелүүлэгдэнэ. Дэлхэйн политикада ехэ нүлөө үзүүлнэ гээд газетэ, журналнуудай тайлбаринууд соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Буу зэбсэг хуряаха талаар комитедэй заседани Женевэдэ мүнөө боложо байнхай. Тэндэ Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай гаргаhан шэнэ үүсхэл энэ программа бэелүүлгын шухала шатань болоно. Химическэ зэбсэг ухаалан зохёохо, бүтээхэ ба нөөсэлхэ ябадалые хорихо, иимэ зэбсэгүүдые усадхаха тухай конвенциин проект комитедэй гэшүүдэй үзэмжэдэ мартын 28-да табигдаhан байгаа. «Ядерна, химическэ, бактериологическа зэбсэгүүдые хориhон договорнуудые» бүхы гүрэнүүдэй хоорондоо баталхые КПСС-эй XXIV съездын баталан абаhан амгалан ёhоной программа соо уряалагдаhые энээнтэй дашарамдуулан hануулхада болохо байна.

Буу зэбсэг хуряаха талаар комитедтэ социалис оронуудай зүгhөө Советскэ Союзай оруулhан энэ шухала дурадхалые үргэнөөр дэмжэхэдэ, уласхоорондын бүхы оршон байдалые hайжаруулгада иимэ конвенци баталалга туhалха гэжэ этигэжэ байhанаа бүхы дэлхэйн түрүү үзэл бодолто олониитэ элирхэйлэн мэдүүлнэ. Дайшалхы хорото бодосуудые хэрэглэлгэтэйгээр дай хэхэ арга боломжые усадхаха гээшэ үнэхөөрөөшье угаа ехэ удха шанартай. Хүн зониие олоор хюдаха энэ зэбсэг хэрэглэлгын аймшагтай муухай хойшолонтой байhые хэдэн арбаад жэлэй урда тээ дэлхэйн нэгэдэхи дайнай дүүрэhэнэй hүүлээр олон орон мэдэрhэн байгаа.

Энээнhээ уламжалан, химическэ ба бактериологическа бүхы түхэлэй зэбсэг дайн байлдаанда хэрэглэлгые хориhон Женевскэ протокол гэдэг 1925 ондо баталагдаhан байгаа гэжэ мэдээжэ. Энэ протокол химическэ дайнай уршагта хойшолонгуудhаа хүн зониие зайсуулха хэрэгтэ угаа шухала үүргэ дүүргээ. Гэбэшье, энэ протоколые Холбоото Штадуудай сенат мүнөө хүрэтэр эсэслэн баталаагүй байhаар. Тэрэ байтагай Пентагоной сэрэгэйхид Индохитадай арадуудта эсэргүүгээр гэмтэ муухай ээрхэг түримхэй ябуулга хэхэдээ, нюдэнhөө нёлбоhо гоожуулдаг газые, мүн дефолиантнуудые үргэнөөр хэрэглэнэ. Имагтал hүүлшын гурбан жэлэй турша соо американ авиаци Вьетнамай газар дээрэ 90.000 тонно хорото бодосуудые сасан хаяа. Тэрээнhээ уламжалан, оронай бүхэли районууд үрэжэлгүй хооhон губи тала болгогдонхой.

Химическэ зэбсэг хорихо тухай социалис оронуудай дурадхаhан конвенциин проект Женевскэ протоколой эхилhэн hайн hайхан хэрэгые үргэлжэлүүлнэ. Хүн зониие олоор усадхаха эгээн лэ зэрлиг муухай зэбсэгүүдэй нэгые хэрэглэхэ аюулhаа конвенци хүн зониие зайсуулха үүргэтэй байна. Энэ конвенциие баталан абажа бэелүүлгэ Совет оронoй амгалан ёhоной программын тон шухала хубинь болгошо — буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хүсэдөөр хуряаха ябадал туйлалгада шухала алхам боложо үгэхэ байна.

ОЛЬСТЕР АНГЛИИН ЭЗЭМДЭГШЭДТЭ ДЭБҺҮҮЛНЭ

Элдэб олон гасалан зоболондо дайрагдажа байhан Хойто Ирландиин түүхэдэ баhа нэгэ шуhата хуудаhан ирагдаба. Белфастдахи өөрынгөө табималнуудай политическэ талаар хүсэдөөр панхаруудтаhые этигэхэдээ, Англиин правительство Ольстерой автономи гэдэтые усадхаад, орон дотор Лондоной зүгhөө «сэхэ захиргаа» тогтообо. Протестантска хархис хүсэнүүд болон томо лендлорднуудай аша туhые харадаг юнионистска правительство гэдэг апрелиин 30-да тушаалhаа буугаа. Тэрэнэй унаhые Хойто Ирландида хэншье шаналаагүй. Ушарыень хадаа, энэ правительство Англиин колонизаторнуудай үгэ дууламгай зэбсэг байhанаа харуулhан байна бшуу. Тиин Великобританиин зонхилхы этэгээдүүд хүнэй гараар үйлэ хэрэгээ бүтээжэ шадахаяа болиходоо, түрмэдэ хаагшадай, хэhээгшэдэй аягүй үүргые бэедээ даажа абаха баатай болоhон байна бшуу. Англиин сэхэ эзэмдэлгэ тогтoohон ёho гурим Хойто Ирландида Лондон байгуулаа. Нютагай парламент тараагдаа. Юнионис правительствын үүргэ Уайтлоуда — Лондоной эмиссарта дамжуулан үгтөө. Тэрэ Англиин правительствада Хойто Ирландиин хэрэгүүдые эрхилхэ министрэй тушаал даадаг болоhон байна бшуу.

Дэлхэйн нэгэдэхи дайнай hүүлээр Англи Ирландиин хойто талын зарим графствануудые таhалан абажа, нэгэдэмэл королевствын мэдэлдэ үгөөд, тэрээндэ бэеэ даанхай байдал олгохо баатай болоhон юм. Тэрэ гэhэнhээ хойшо Ольстерой дарлагданги католис үсөөнхид гражданска эрхынгээ түлөө тэмсэлые таhалдуулаагүй юм. Англиин правительство Белфастдахи туhамаршадаараа дамжуулан, ирландецуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе хүсөөр дараха hэдэлгэ гаргадаг байгаа. Зүгөөр эзэмдэлгын армиин олошоролго, хашалта хэhээлтэ үргэдхэлгэ, концентрационно лагерьнуудые байгуулга Хойто Ирландиин патриодуудые hүгэдүүлжэ шадаагүй. Лондоной мүнөө абаhан онсо хэмжээнүүд энэ политикынгаа панхаруудтаhые үнэндөө мэдэрhэн ябадал болоно гээшэ.

Гэбэшье өөрынгөө табималнуудые засагhаань зайсуулхадаа, Англиин правительство Хойто Ирландидахи политическэ оршон байдалые заhаруулха бодото шэнэдхэлгэнүүдэй замда орохые оройдоошье хүсэнэгүй. Протестантска баяшуулай ба лендлорднуудай бүхы булюу байдал хуушан зангаараа бүрин үлэнхэй. Дарлагданги ирландецууд урда мэтэ гражданска эрхэгүй зангаараа үлөө, концентрационно лагерьнууд хаагдаhан зонуудаар дүүрэн зандаа.

Хубаагаад, эзэрхэхэ» гэhэн өөрынгөө дурадхаhан Британиин зонхилхы этэгээдүүд протестантнуудые католигуудта эсэргүүгээр тухиржа, Ольстерто өөрын «ёho гурим» тогтоохые үшөөл hэдэhэн зангаараа. Гэбэшье, шажан мүргэлhөөнь дулдыдангүйгөөр бүхы ирландецуудые хүсэд тэгшэ эрхэтэй болгохо ябадалда үндэhэлэн, Хойто Ирландида амгалан байдал тогтоожо болохо гэжэ hүүлшын бүхы ушарнууд харуулжа үгэнэ.

САН-ХОСЕДЭХИ ЭШЭГҮҮРИТЭЙ МУУХАЙ СҮҮДЛЭЛГЭ

Эрэлхэг зоригто коммунистка, негрнүүдэй гражданска эрхын түлөө мэдээжэ тэмсэлшэ Анджела Дэвисые сүүдлэлгэ Калифорниин Сан-Хосе городто эхилээ. Энэ эхэнэр арбан зургаан hарын турша соо түрмэ соо хаалтатай hуугаа, имагтал американ ба дэлхэйн олониитын баалалтаар тэрэ мүнгэ түлэлгэтэй гар даабаряар hаяхан сүлөөлэгдэhэн байна. «Алалгада хабаадалсаа» гэhэн хуурмаг гэмнэлгэ Анджела Дэвистэ тохогдоhон байха юм. Энэ худал хуурмаг hанаашалгаяа «үндэhэлэн баримталхын» тулада Калифорниин расис засагаархид Калифорниин Сан-Рафел городто 1970 оной августын 7-до сүүдэй зал соо болоhон ушарнуудтай Дэвисэй нэрые холбохо оролдолго гаргана. Гражданска эрхын түлөө негрнүүдэй хүдэлөөнэй гурбан эдэбхитэдые арестhээ зэбсэгэй хүсөөр сүлөөлхын тулада бүлэг негрнүүд тэрэ үдэр үсэд шанга hэдэлгэ гаргаhан юм.

Энэ ушарай болоhон байшан соо дүрбэн хүн алуулаа, тэндэ хэзээшьеб Анджела Дэвисэй нэрэ дээрэ бэшэгдэhэн буу олдоhон байгаа бшуу. Энэ гэнтын ушараар тохёолдоhон баримта Анджела Дэвисые хашан хэhээхэ үндэhэ баримта болгон Калифорниин хархис хүсэнүүдээр хэрэглэгдэhэн байна. Гэбэшье өөрынгөө бууе Анджела Дэвис хэндэшьеб дамжуулан үгэжэ шадаха байгаа гэhэн бишыханшье баримта гэмнэлгын тобшолол соо үгы юм. Сан-Хоседэ боложо байhан энэ сүүд гэдэг гражданска эрхын түлөө тэмсэлшэдые хашан хэпээхэ гэhэн хархис этэгээдүүдэй сэхэ hэдэлгэ болохо байhаниинь сохомтой. Сүүдэй жюриин составта негр зоной нэгэшье түлөөлэгшэ үгы юм. Энэ жюри расис үзэлтэй сагаан шарайта баяшуулай түлөөлэгшэдhөө бүридүүлэн байгуулагданхай.

Ямаршье «гэм зэмэ хээгүй аад» Анджела Дэвис капиталис Америкын буржуазна сүүдэй үмэнэ зогсобо. Политическэ үзэл бодолойнь түлөө, коммунистка байhанайнь түлөө, Холбоото Штадуудта расис үзэл гаргалгатай, гражданска эрхэ сүлөө даралгатай эбсэдэггүй байhанайнь түлөө тэрэниие сүүдлэнэ.

Хамгаалалгын түлөөлэгшэ боложо сүүд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, тэрээндэ худал хуурмагаар тохогдоhон гэмнэлгые эрид шууд буруушаагаа. «Августын 7-до болоhон буудалдаанда ямаршье хамаатай байгаагүйб» гээд тэрэ эрид шангаар мэдүүлhэн байна. «Намда тохогдоhон гэм зэмэнүүдэй нэгыеньшье би хээгүйб, өөрыгөө хамгаалха зорилгоор, хууляар тогтоогдоhон гуримай ёhoop, буу оложо абаhан байгааб гээд тэрэ хэлээ. Холбоото Штадуудай урда талын хубида урган ехэ болоhон энэ негр эхэнэр эндэ буугүйгөөр ябажа болохогүй гэжэ hайнаар ойлгодог байгаа бшуу.

Анджела Дэвисые сүүдлэн хэhээлгэдэ бэлдэхэдээ, США-гай зонхилхы этэгээдүүд, мүрдэлгын федеральна бюро, бүхы американ хархис этэгээдүүд негрнүүдэй гражданска эрхын түлөө хүдэлөөндэ, мүн оронoй зүүнэй тала баридаг бүхы хүсэнүүдтэ сохилто үгэхэбди гэжэ hанадаг байгаа бшуу. Энээниень американ түрүү үзэл бодолто олониитэ hайнаар ойлгоно. Энэ олониитэ США-гай Коммунис партиин уряагаар эрэлхэг зоригто коммунисткые дэмжэхэ кампаниие эдэ үдэрнүүдтэ улам шангадхажа байнхай.

Г. ШИШКИН.
(ТАСС).

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО
ХИЛЫН ГААНАҺАА

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛШЭДЭЙ ДАБШАЛГА

ЛОНДОН. ТАСС-ай корр. В. Осипов дамжуулна: Улад зониие олоорнь алаха хюдаха зэбсэг ухаалан зохёохо ядерна түбэй байдаг Олдермастон хото тээшэ хабарай заншалта дабшалга эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэ англиинхид хэжэ эхилбэ. Энээндэ хабаадагшад «Поларисуудые» үгы хэхэ», «Европын ядерна хүсэнүүдые усадхаха», «Вьетнамдахи дайе болюулха» гэhэн уряа лозунгнуудтай митинг Лондоной трафальгарска талмай дээрэ үнгэргөө. Великобританиин Коммунис парти, Англиин комсомол, лейборис партиhаа hунгагдаhан парламентын 40 гэшүүд ба түрүү үзэлтэй зарим эмхинүүд дабшалгада хабаадагшадай эрилтэнүүдые дэмжэбэ.

Дабшалга апрелиин 3-да Олдермастонда, «үхэлэй фабрика» гэдэг ядерна түбэй үүдэндэ эсэргүүсэлтын митингээр дүүрэхэ юм.

ПАРИЖ

ХУУРМАГ „ХЭРЭГЭЭР“ СҮҮДЛЭЛГЭ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

ТАСС

САН-ХОСЕ. (Калифорни штат). ТАСС-ай тусхай корр. Э. Баскаков дамжуулба: Анджела Дэвисэй «хэрэг» хараха сүүдэй, «гэмнэлгын гэршэнэрэй» мэдүүлгэнүүдые сонособжо эхилбэд. Тэдэнэй дурдаhан баримтануудай үндэhөөр прокурор А. Харрис «хорлон алалгада» американ коммунисткын хабаатай байhыень тодоруулха гэжэ оролдоно.

«Гэршэнэрэй» олонхид мүрдэлгын федеральна бюрогой, полициин түлөөhэтэ хүдэлмэрилэгшэд гэхэ гү, али үнэндөө Анджела Дэвистэ эсэргүү политическэ хорото үгэсэлгэдэ хабаадагшад болоно. Теэд түрүүшын гурбан гэршэнэрhээ абтаhан асуултын дүнгүүд гэмнэлгын материалнуудай үндэhэ баримтагүй байhые харуулаа.

1970 оной августын 7-до Сан-Рафел хотодо болоhон хорото хэрэгтэ Анджела Дэвис хабаатай гэжэ гэршэнэрэй нэгэниниьшье сүүд дээрэ тодоруулан хэлэжэ шадахагүй байшоо.

ХАНОЙ

Патриодуудай добтолго үргэлжэлhөөр

ТАСС

Американ ээрхэг түримхэйшүүлдэ, тэдэнэй дахуул сэрэгүүдтэ эсэргүүсэгшэ патриодуудай байлдаанууд тухай мэдээсэлнүүд Индохитадай фронтнууд дээрэhээ орожо үргэлжэлhөөр.

Вьетнамай демилитаризованно зоноhoo урдуур байлдаанууд болоно. Дайсанай сэрэгэй эшээнүүдтэ, патриодуудай шанга добтолго хэхэдэнь, хоёр баазые хамгаалжа байhан частьнуудаа американ-сайгон командовани дары нүүлгэхэ баатай болоhон байна. Индохитадтахи байдалаа батадхахын тула ээрхэг түримхэйшүүл дахин дахин зэрлиг ябуулгануудые үүдхэнэ. США-гай далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй Тонкинска тохойдо эшээлдэг корабльнууд мартын 30-да демилитаризованно зоноhoo урдуурхи нютагуудые ракетээр буудаба. Американ самолёдууд Урда Вьетнамай газар дайдые мүн лэ бомбодоо.

Гэбэшье патриотическа хүсэнүүд дайсанда шанга сохилто хэжэ, ехэ гэмтэл хохидолдо оруулна.

Мартын 20-hoo 26 болотор Тхыатхиен провинцида американ-сайгон армиин 410 солдат хүлhөө буулгагдаhан, шархатуулагдаhан, плендэ абтаhан байна. Сэрэгэй 14 машина hандаагдаа, 2 самолёт унагаагдаа. Мартын 30-да Урда Вьетнамые сүлөөлхэ арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй частьнууд Түбэй хада гүбээнүүдтэ эшээлhэн дайсанай 6 баазые миномёдоор, артиллереэр буудаа. Контум провинцида сайгон парашютистнүүдэй хоёр ротые патриодууд хүреэлээд, бүрин hалгааhан байба.

Лаосой арадай-сүлөөрэлгын армиин сэрэгшэд ехэ амжалтануудые туйлана. Мартын 17-hoo 21 болотор патриотическа отрядууд Боловен гэжэ хада гүбээтэй газарта дайсанай хоёр зуу гаран солдадые хүлhөөнь буулгаhан, шархатуулhан, плендэ абаhан, американ 9 самолет буудажа унагааhан байна. Энэл үе соо Сиенкуанг провинцида генерал Ванг Паогой армиин, Таиландын хүлhэншэдэй 300 гаран солдат болон офицерые хүлhөөнь буулгаа. Лаосой арадай-сүлөөрэлгын армиин порразделенинүүд Лонгченг шадар дайсанай бэхилэлтэнүүдтэ дахин добтолго хэбэ.

ЛАОС. Лаосой патриодууд Лонгченга райондо урагшатайгаар тэмсэжэ байнхай. Лонгченга — американ хүлhэншэдэй Хойто Лаосгохи эгээ шухала баазань юм. Тохёолдоhон хүндэ байдалhаа гарахын түлөө американ авиаци энэ районие ехээр бомбодоно. Тиигэхэ бүринь американ самолёдууд олоор хюдагдана. Лаосто боложо байhан дайнда американэцууд 2.323 самолёт болон вертолёдhoo hалаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Лаосой Арадай сүлөөрэлгын армиин тагнуулшад уhа гаталжа ябанад.

ТАСС-ай фото.

М. Шумантай хөөрэлдөөн

Дүтын Зүүн зүгтэхи байда[]лые заhаруулхын тула Аюул[гүйн] Соведэй 1967 оной ноябриин 22-то абаhан тогтоол[ые] бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө Франци урдынхи мэтээр тэмсэнэ гээд Францийн гадаадын хэрэгүүдэй министр Морис Шуман Францийн радиогоо[р] мэдүүлбэ. Булимтаран эзэм[дэлгэ]дэлгээр дашууралгаhaa Израилиин хүтэлбэрилэгшэд hэргылх[э] зэргэтэй. Зүрилдөө гуримшуулан заhаруулха арга боломжые эрид буруушаабал, Израиль хойшодоо халаглаха байха гэбэ. Дүтын Зүүн зүгтэ Советскэ Союзай баримталан бэелүүлдэг политикаар сэдьхэлээ ханангy[й] байhан тухайдаа министр мэдүүлээ.

Американ булимтарагшад Индохитадта hанаhан хүсэhэнэ[э] туйлажа шадаагүй гэжэ М. Шуман Индохитадтахи байдал ту[хай] шаа тогтоходоо тэмдэглэhэн байна. Вьетнамай асуудалаа[р] Парижда болодог зүблөөн дээрэ Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын делегациин толгойлогшо Нгуен Тхи Биньтэй уулзаа hэм гэнэ. Париждахи зүблөөнэй хүдэлмэриин тодорхойлогдоогүй болзороор болюулагдаhантай дашарамдуулан hанаагаа зобожо байhанаа Нгуен Тхи Бинь мэдүүлээ hэн. США-гай үүсхэлээр таhалдуулагдаhан Париждахи хэлсээ[е] hэргээхын тула Франци өөhэдhөөнь дулдыдаха бүхы юумэ хэхэ гээд министр тэмдэглээ.

ПРАВДА · БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Барил[га]да — үндэр шанар» — түрүү ... шэг. А. Климовэй «Аша үрэтэй ... залга» гэhэн корреспонденци. «Летопись соревнования» — суглуу[лга]ри. ТАСС-ай hүүлшын hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Эрдэм ... залуушуул» — В. Мантатовай корреспонденци. В. Столяровой «Арми[]шадые шангаар шүүмжэлхэ» гэhэн статья. Ажалшадай бэшэгүүд.

Гурбадахи хуудаhанда. «Ажал ... бэрхэ абари зан» — Ю. Игумнов[ой] корреспонденци. «Эд бараан бү[]элдэб болохо» — хөөрэлдөөн. Тур[] орон доторнай.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саанаhaa hонинууд. «Бидэ хүдэлмэришэд бо[]лохобди» — фоторепортаж.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Н-00345. Заказ № 1227.